

Gemeente Den Haag

De Nieuwe aanpak voor Transvaal Wijkactieplan

De Nieuwe Aanpak voor Krachtwijk Transvaal

Wijkactieplan

Inhoud

0	Highlights	05
1	Aanleiding	09
2	Urgentie	11
3	De Nieuwe Aanpak	13
4	Van Belemmering naar kansen	15
1	Wonen en leefbaarheid	15
	1.1 Openbare ruimte	16
	1.2 Extra inzet op “schoon en heel”	16
	1.3 Integrale handhaving	18
2	Economie en werk	20
	2.1 Economie	20
	2.2 Werken	26
3	Leren	28
	3.1 Brede school	29
	3.2 Sport	31
4	Integratie	32
	4.1 Inburgering	33
	4.2 Armoedebestrijding	34
	4.3 Gezondheid	34
	4.4 Multi-probleemgezinnen	35
	4.5 Jeugd	36
	4.6 Burgerparticipatie	38
5	Veiligheid	40
	5.1 Veiligheid	40
	5.2 Extra inzet op het veiliger maken van woningen en bedrijfsruimten	40
	5.3 Versterken van integrale aanpak van criminaliteit en overlast	41
	5.4 Burgerparticipatie bij veiligheidsprojecten bevorderen	42
6	Verbetering van werkprocessen	43
7	Tenslotte	43

Highlights

Transvaal over tien jaar:

Transvaal transformeert tot een wijk met een stevige sociale samenhang, een veelzijdig voorzieningen-niveau en een bloeiende wijk economie waarvan een uniek multicultureel winkelgebied en leisurecentrum het kloppend hart vormen.

Economie: Multicultureel Leisure Center

Multicultureel Leisure Center

Op het snijpunt van de Paul Krugerlaan en lijn 11 moet het Multiculturele Leisure Center komen (14.000 m²), het symbool van de kracht van de multiculturele samenleving. Het gebouw huisvest o.a.:

een culturele bazaar, theater, themahotel, wellness centre en een supermarkt.

Partners: **particuliere investeerders, marktkoopliden, corporaties, winkeliers**

Economie: Multicultureel winkelen

Upgraden Haagse Markt

De Haagse Markt en het gebied rondom (23.000 m²) worden stevig opgewaardeerd. De openbare ruimte wordt aangepakt, de 540 marktkramen vernieuwd en er worden nieuwe afspraken gemaakt over het schoonmaken. De markt krijgt een extra kwaliteitsimpuls door de bouw van 2 markthallen (met bovenop woontorens) als visuele landmark voor wijk en stad.

Paul Krugerlaan: Kleurrijk en exotisch

De Paul Krugerlaan heeft veel mogelijkheden tot exotisch winkelen. Deze winkelstraat biedt een unieke kans om uit te groeien een landelijke trekpleister met multiculturele allure. We zullen daarvoor een Wijkontwikkelingsmaatschappij oprichten. In nauwe samenwerking met de gemeente zal deze WOM panden opkopen en deze samen met de omgeving een opknappbeurt geven. Illegaliteit en overbewoning zullen daarbij direct worden aangepakt. Vervolgens zal volgens een duidelijke branchering een meer divers en kwalitatief beter winkelaanbod in de markt gezet worden. Om het ondernemerschap te stimuleren zal voor 1 januari 2008 een economische kanszone worden uitgewerkt, waarvan fiscale vrijstelling onder andere deel uitmaakt.

Partners: **particuliere investeerders, marktkoopliden, corporaties, winkeliers, Belastingdienst**

Trots op Transvaal

Wijkfestivals en - evenementen

Voor het aantrekken van nieuwe initiatieven, investeringen, bewoners is het belangrijk om de kracht van de wijk uit te dragen. Transvaal is een wijk om trots op te zijn. Verschillende evenementen en festivals geven hier vorm aan. Te denken valt aan de Miss India verkiezing die dit jaar voor het eerst gehouden zal worden en evenementen rond mode uit diverse culturen.

Partners: **Corporaties, culturele instellingen, bedrijven, bewoners, ondernemers**

Een mooi Transvaal

Het wijkpark in Transvaal is een geslaagd voorbeeld van de plek waar bewoners kunnen ontspannen en elkaar ontmoeten. We willen dat met intensief beheer op orde houden. Tegelijk is het een voorbeeld voor de kwaliteit die we in de rest van de wijk in de openbare ruimte voor ogen hebben. Verloederde plekken worden aangepakt, looproutes worden verbeterd. Sociale activiteiten in de openbare ruimte zoals de Haagse Hopjes zullen we stevig ondersteunen. Bewoners spelen hierbij een belangrijke rol. Graag willen we hun initiatieven honoreren.

Partners: **Gemeente, bewoners, instellingen, corporaties, scholen en culturele instellingen.**

Problemen achter de voordeur: Eén coach per gezin

Aanpak problemen achter de voordeur

Over vier jaar zijn de gezinnen die problemen hebben of veroorzaken in een traject om uit de gevarenzone en overlast te komen. Hierbij spelen de gezinscoach, de jeugdregisseur, het Haags Risicosignalerings-systeem, Haag Wonen, GGD en de hulpverleningsinstanties een belangrijke rol. Betrokken partners hebben een sluitende aanpak voor de hulpvraag en opereren met één coach per gezin.

Partners: **Gemeente (SZW en OCW), corporaties, Welzijnsorganisaties, Raad voor Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg, Politie, Openbaar Ministerie, GGD, Centrum van Jeugd en Gezin en gezondheidscentra**

Schoon heel veilig

Schoon: een voorwaarde voor een leefbare en trotse wijk

Binnen een jaar worden de straten van gevel tot gevel integraal schoongeveegd en illegaal geplaatst zwerfvuil opgehaald met een extra handhavings- en verwijderingsronde. Binnen vier jaar zijn er in krachtwijken ondergrondse containers geplaatst. Er is een centraal regie-kamer voor meldingen en diverse partners werken aan de gedragsverandering van bewoners. Naast schoon moet de wijk ook veilig en leefbaar zijn. Het met een integrale aanpak tegengaan van onrechtmatige bewoning, hypotheekfraude, drugsoverlast, huisjesmelkers is daarbij essentieel. De inzet op aanpak van drugs-, hotspots en jongerenoverlast wordt verder geïntensiveerd. In krachtwijken wordt burgerparticipatie bij veiligheidsprojecten verder bevorderd.

Partners: **Gemeente (DSB), BSD/BZ/OOV, Stichting Wijkbeheer, Reclassering, corporaties, bewoners en politie.**

Wonen: een gedifferentieerd aanbod

Het is zaak de sociale stijgers in de wijk vast te houden door het beiden van voldoende differentiatie in het woningaanbod, maar ook om als wijk zo aantrekkelijk te zijn dat nieuwe bewoners van buiten de wijk worden aangetrokken. Een diversere wijk; wonen voor mensen met kleine en iets grotere beurs. Het gaat om een leefbare wijk waar bewoners trots zijn om er te wonen. Het is van belang de ingezette transformatie met kracht voort te zetten. In Transvaal gaat het om 3000 woningen.

Partners: **woningbouwcorporaties, marktpartijen.**

Werk en Integratie: De bodem van de kaartenbakken in zicht

Reïntegratie en participatietop:

We willen in de krachtwijken onze inspanningen om werklozen aan een baan te helpen aanzienlijk verhogen, zodat we de wijk in tien jaar op het Haagse gemiddelde hebben. De economische impuls die we aan de krachtwijken geven -door het realiseren van voorzieningen, bedrijvigheid en het stimuleren van ondernemerschap- biedt werkgelegenheid aan de mensen in de wijk. Deze inzet willen we versterken met een lokale participatietop (eind 2007) waarin we regionale werkgevers koppelen aan werkzoekenden, maar ook aan leerlingen en onderwijsinstellingen in de wijk. Als slotstuk van deze aanpak zetten we reïntegratietrajecten en gesubsidieerde arbeidsplaatsen in. Partners: **diverse regionale bedrijven, onderwijsinstellingen.**

Inburgering: Een opleiding voor het leven in de wijk

Een "classy" traject

Inburgering moet een inspirerender imago krijgen, waardoor het niet meer als een plicht maar als een kans wordt beschouwd. De kwaliteit moet daarvoor omhoog en er moet een groter accent op participatie komen. We zullen in de Haagse krachtwijken een stevige impuls geven aan de inburgering. Vooruitlopend op het Deltaplan inburgering zullen we pilots uitvoeren waarin inburgering wordt gekoppeld aan werk of andere vormen van maatschappelijke participatie. Bij problemen achter de voordeur wordt direct contact gelegd met de gezinscoach. In het komende jaar willen we in elke krachtwijk een pilot uitvoeren met maximaal 50 deelnemers. De deelnemers aan de pilot zullen gedurende enkele weken een maatschappelijke stage volgen bij bijvoorbeeld een school, een sportvereniging, een bewonersorganisatie, een bedrijf, of een corporatie. Deelname wordt beloond met sociale airmiles (bijvoorbeeld het sparen voor een voetbalclinic bij ADO, een bioscoopkaartje e.d.).

Partners: **diverse regionale bedrijven, onderwijsinstellingen, corporaties, sportverenigingen**

Onderwijzen en opvoeden: Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat

Brede buurtschool plus

De komende 2 jaar zal een coalitie worden gevormd met het onderwijs, welzijn, zorg, sport en cultuur om ervoor te zorgen dat kinderen van 's morgens vroeg tot 's avonds onderwijs krijgen, sporten, aan cultuur doen maar ook omgekeerd betrokken worden bij klussen in en rondom de school. Deze brede buurtschool plus wordt een spil in de wijk waar jongeren en ouders centraal staan. De ontwikkeling van deze scholen zal

plaatsvinden vanuit de bestaande locaties en deze zullen in maatwerk met partijen worden ontwikkeld en uitgebouwd tot multifunctionele centra. Partners: scholen (basis- en voortgezet onderwijs), welzijnsinstellingen, woningcorporatie, ouders en kinderopvanginstellingen, Centrum van Jeugd en Gezin, sport en culturele instellingen.

1. Inleiding

Minister Ella Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie (WWI) heeft 40 wijken geselecteerd waar in deze kabinetsperiode extra investeringen zullen worden gedaan, gezien de stapeling van sociale, fysieke en economische problemen die zich daar voordoen. Het kabinet kiest voor een breed offensief tegen verkoking in de wijken: een gecombineerde aanpak staat centraal. Binnen deze wijken wordt primair ingezet op vijf speerpunten:

- 1 wonen
- 2 werken
- 3 leren
- 4 Integreren
- 5 veiligheid.

Met dit offensief wil het kabinet in deze wijken het tij keren, zodat het in acht tot tien jaar weer wijken zijn waar mensen kansen hebben en waar iedereen prettig kan wonen, werken en leven.

Krachtwijken

Deze *probleemwijken* moeten weer **prachtwijken** worden. De wijken bevinden zich in achttien steden, waaronder Den Haag. Inmiddels wordt de naam probleemwijk niet meer gebruikt en wordt gesproken over **Krachtwijken**.

De Haagse wijken

Vier van de Krachtwijken bevinden zich in Den Haag, te weten:

- Transvaal
- Schilderswijk
- Stationsbuurt
- Den Haag Zuidwest.

Convenanten

In oktober 2007 zal de minister met de gemeenten, waarin deze wijken zich bevinden, convenanten met concrete resultaten hebben afgesloten. Deze moeten tot de gewenste verbeteringen leiden.

Projectaanpak wijkactieplannen

De gemeente Den Haag heeft voor de aanpak van de 4 Haagse Krachtwijken projectteams geformeerd die -via pressure cook in de 6e versnelling – wijkactieplannen samen met bewoners en andere partners in de wijk opstellen die het verschil maken.

2. Urgentie

De grootschalige stadsvernieuwing in de jaren tachtig is aan Transvaal voorbij gegaan. Voor de wijk staat nu een grootscheepse herstructurering op de rol. Motto daarvan is: "Transvaal is van alle markten thuis!" Inzet van de herstructurering is het verzilveren van kansen. De ligging van de wijk is ideaal, het voorzieningen-aanbod is goed. Over enkele jaren zal ook gevarieerd stedelijk wonen verzekerd zijn.

De gemeente Den Haag en de corporaties Staedion en Haag Wonen hebben samen een plan gemaakt met een pakket van maatregelen ter verbetering van wonen, werken en verblijven in Transvaal. Gefaseerd zullen 3000 woningen worden gesloopt. Daarvoor komen er 1600 terug, in verschillende typen en prijscategorieën. Verder zal worden geïnvesteerd in de openbare ruimte, infrastructuur, wijkconomie en sociale voorzieningen. Bewoners en ondernemers uit de wijk zijn nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van dit plan.

Op dit moment is Transvaal een wijk waar praktisch alleen mensen met een laag inkomen wonen. Na voltooiing van de herstructurering zal de bevolkings-samenstelling evenwichtiger zijn. Veel goedkope sociale huurwoningen zullen dan zijn vervangen door middeldure en dure koop- en huurwoningen. Dat trekt nieuwe bewoners aan, maar ook ontstaan hierdoor

mogelijkheden om wijkbewoners die hoger op de sociale ladder klimmen en zich daardoor een betere woning kunnen veroorloven voor de wijk te behouden. Drastisch verminderen van het aantal woningen in de wijk betekent dat de druk op de openbare ruimte zal afnemen. Het perspectief dat er straks minder (en deels ook andere) mensen in de wijk zullen wonen, betekent dat voorzieningen en winkels zich zullen moeten heroriënteren op hun aanbod. Dat geldt ook voor de gemeente. De nieuwe Transvalers zullen (deels) andere behoeften aan goederen en diensten hebben en (deels) andere verwachtingen hebben ten aanzien van de openbare ruimte, leefbaarheid, veiligheid en voorzieningen voor kinderen en jongeren. Transvaal trekt nu nog relatief weinig bezoekers van buiten de wijk aan. Een aantal van de vele multiculturele winkels en bedrijfjes heeft wel de potentie om die bezoekers aan te trekken. Als de wijk er beter uit ziet, er mogelijkheden ontstaan voor branchering én er een magneet in de wijk kan worden gerealiseerd die mensen de wijk in kan trekken, ontstaan er kansen om die bedrijvigheid een flinke impuls te geven.

Inmiddels loopt die uitvoering al op volle toeren. Met enige voorzichtigheid kunnen we vaststellen dat we met de fysieke aanpak van Transvaal op de goede weg zijn, maar we zijn er nog niet. Er zal nog steviger moeten worden ingezet op versterking van de ruimte-

lijk-economische structuur van de wijk. Ondanks die stijgende lijn bestaat er nog steeds een grote afstand tot het stedelijk gemiddelde. Zo voelt 42% van de bewoners zich nog onveilig, tegenover 25% als Haags gemiddelde. Transvaal telt ruim twee maal zoveel uitkeringsgerechtigden als het stedelijk gemiddelde. Ook op indicatoren als armoede, voortijdige schooluitval en achterstandsleerlingen scoort de wijk rond twee maal zo hoog als Den Haag in zijn geheel. Van de 180 leerlingen van de achtste groep van het basisonderwijs in Transvaal hebben er maar 31 een advies voor HAVO/WVO gekregen. Voor heel Den Haag waren dat er 1797 van de 4163. Ook via het VMBO is een startkwalificatie haalbaar, maar de cijfers geven wel aan dat een deel van de kinderen in Transvaal niet automatisch uitzicht heeft op een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt.

Er is een stevige extra krachtsinspanning van meerdere jaren nodig om een trendbreuk te realiseren. Dat is hard nodig: wat we willen, is meer kansen bieden aan de huidige bewoners van Transvaal. Zonder die extra investeringen in de sociaal-economische positie van de Transvalers hebben we straks een wijk die mooi en aantrekkelijk is, maar waarin de huidige bewoners geen plek meer hebben. Het realiseren van de beoogde trendbreuk vraagt om ingrijpende en kostbare ingrepen. Een voltreffer in plaats van een schot hagel. Maatregelen die passen bij de identiteit van de wijk en (energie van de) bewoners: het DNA van de wijk. De Nieuwe Aanpak voor Transvaal kenmerkt zich vooral door gerichte en doeltreffende vitale coalities met (zaken) partners in de wijk zoals corporaties en onderwijsinstellingen en partners buiten de wijk, zoals grote bedrijven, die nieuwe kansen voor de Transvalers kunnen scheppen.

3. De Nieuwe Aanpak

Dit wijkactieplan voor Transvaal bouwt voort op alles wat er al is, met name op de herstructurering. In dat perspectief hebben wij onze partners in de wijk (corporaties, bewonersorganisaties, scholen, midden- en kleinbedrijf) de vraag voorgelegd wat we in aanvulling daarop zouden moeten doen om een duurzame trendbreuk te kunnen realiseren en wat daarvoor aan extra inzet nodig is, van de kant van het Rijk, van de kant van de gemeente en van de kant van maatschappelijke partners.

Daarvoor is allereerst een “wijkfoto” gemaakt, op basis van statistische analyse en een groot aantal gesprekken met stakeholders en “zakenpartners” in de wijk, waaronder scholen, corporaties, welzijns- en zorginstellingen, politie, Wijkbeheer (buurtbeheerbedrijf) en bewonersorganisaties.

Vervolgens zijn gesprekken gevoerd met mogelijke coalitiepartners die kunnen meewerken om de maatregelen uit te voeren. Deels zijn dat dezelfde partijen als de stakeholders, deels ook anderen, zoals een projectontwikkelaar die belangstelling heeft om in Transvaal een Multicultureel Leisure Center te ontwikkelen. In de volgende paragrafen beschrijven we de meest kansrijke voorstellen die uit dit stakeholders-overleg naar voren zijn gekomen.

Deze nieuwe ideeën moeten deels nog op haalbaar-

heid worden gezien. Daarbij gaat het vooral over financiële haalbaarheid. Veel maatregelen vragen om structurele financiering. Zolang niet duidelijk is hoeveel geld er beschikbaar zal zijn en voor hoe lang kunnen we nog niet zonder voorbehoud aangeven wat we exact gaan doen.

Met onze coalitiepartners hebben wij in alle fases van het traject van totstandkoming van dit plan van aanpak goed en constructief overleg gehad. Het zal echter nog extra tijd vergen voordat dit kan worden doorgetrokken naar harde, bindende afspraken. Intensivering en versnelling van de brede schoolaanpak in Transvaal vraagt om overleg met het bijzonder onderwijs, dat in de periode waarin dit actieplan moest worden voorbereid vanwege de vakantieperiode nog niet mogelijk was. Over de realisering van een Multicultureel Leisure Center heeft verkennend overleg plaatsgevonden met een mogelijke exploitant. De tijd heeft nog ontbroken om te kunnen aftasten of er wellicht nog meer marktpartijen zijn die zo'n centrum zouden kunnen en willen realiseren en exploiteren. Met de corporaties bestaat globale overeenstemming over ambities en inzet, maar ook hiervoor geldt dat vertaling in harde bindende afspraken nog moet volgen. Bij een aantal actiepunten is daarom aangegeven dat op enig moment in de nabije toekomst een “go or no go” besluit zal worden genomen. Op dat moment

zal helder worden welke partij welke inhoudelijke en financiële inbreng zal leveren. Wordt het een 'no go' dan zal onderzocht worden hoe het desbetreffende doel langs een andere weg, met andere instrumenten, kan worden bereikt.

4. Van belemmering naar kansen

Het actieplan op hoofdlijnen

4.1. Wonen en leefbaarheid

Problemen top vijf:

De problemen-top vijf (in willekeurige volgorde) ziet er als volgt uit:

1. De kwaliteit van de openbare ruimte schiet tekort. Ook zijn er nog diverse infrastructurele problemen, o.a. in relatie tot bereikbaarheid.
2. De wijk heeft extreem veel last van vervuiling.
3. Het leefklimaat staat onder hevige druk als gevolg van onrechtmatige woonsituaties (overbewoning, illegale kamer- of slaappleaatsverhuur) en systematische overtreding door bedrijven van wet- en regelgeving, onder meer op het gebied van hygiëne.
4. Onduidelijk is hoeveel mensen er eigenlijk in de wijk wonen. Er zijn sterke vermoedens dat het werkelijke aantal inwoners aanzienlijk groter is dan het formele, zoals dat blijkt uit de bevolkingsboekhouding.
5. De opvang van multiprobleemgezinnen schiet tekort, wat behalve voor deze gezinnen zelf ook zeer nadelig is voor het leefklimaat.

Bij punt 1 gaat het onder meer om het ontbreken van groen, beperkte parkeerruimte, onvoldoende ruimte voor spelen en het ontbreken van flexibiliteit in het ruimtegebruik.

Punt 2 spreekt voor zich.

Punt 3 is een complex probleem. Het gaat hierbij om verschillende zaken:

- illegale kamerverhuur, d.w.z. verhuur van kamers zonder toestemming van de verhuurder en/of in strijd met regelgeving;
- overbewoning, d.w.z. dat meer mensen in een woning wonen dan op grond van wet- en regelgeving bij een woning van die omvang en met die indeling past;
- woningen die zonder de vereiste toestemming zijn onttrokken aan de woningvoorraad;
- bedrijven die zich niet aan regels houden. Daarbij kan het behalve om concurrentievervalsing, belastingontduiking, overtreding van de wet arbeid vreemdelingen of uitkeringsfraude ook gaan om situaties die een directe bedreiging vormen voor het leefmilieu.

Transvaal telt momenteel 6033 woningen. Daarvan is meer dan de helft corporatiebezit. Ongeveer de helft van alle woningen in Transvaal zijn portiekwoningen van voor 1970. Juist in dit type woning zien we de meeste illegale kamerverhuur. In de periode 2004-2006 heeft een samenwerkingsverband van de gemeente (onderdelen bouw- en woningtoezicht, sociale zaken en veiligheid), brandweer, Belastingdienst, UWV, SVB, Arbeidsinspectie, politie en OM in delen

van Transvaal integrale controles uitgevoerd. Daarbij zijn ruim 600 panden bezocht. Insteek van dit project was in eerste aanleg controle op bedrijven die (systeematisch) wet- en regelgeving overtreden.

Binnen het project werd met verschillende teams gewerkt. Een van die teams controleerde panden waar (illegale) bedrijfsmatige activiteiten werden vermoed. In meer dan de helft van de gevallen, bleken vervolgacties noodzakelijk. Een ander team richtte zich op de ondernemingen. Ook hier was het in meer dan de helft van de gevallen raak. Als we nader inzoomen op de woonsituatie kunnen we vaststellen dat er bij deze integrale controles 215 gevallen van illegale kamerverhuur en 1517 illegale slaapplekken zijn vastgesteld. In 25 gevallen is, een aanschrijving gedaan wegens onrechtmatige onttrekking van een pand aan de woningvoorraad. Er zijn 24 panden onmiddellijk gesloten wegens gevaarzettende situaties. Tenslotte is in 12 gevallen een aanschrijving gedaan op een andere grond.

De integrale handhavingsactie heeft de wijk goed schoongeveegd, maar regelmatige herhaling zal nodig zijn om hernieuwd afglijden te voorkomen. Zeker in de delen van de wijk waar als gevolg van naderende sloop de leegstand toeneemt en de sociale controle nog verder afneemt, is het risico levensgroot aanwezig dat opnieuw illegale situaties ontstaan die een bedreiging vormen voor het leefklimaat en de veiligheid van de wijk.

Waar liggen de kansen?

De lopende herstructurering van Transvaal lost al veel op. Er komen 1400 woningen minder terug dan er gesloopt worden. Daardoor wordt de druk op de openbare ruimte minder. De huidige eenzijdigheid van de woningvoorraad wordt doorbroken. Nu domineren goedkope huurwoningen. Straks komt daar een veel evenwichtiger mix van goedkope en duurdere koop- en huurwoningen voor terug. Resultaat zal zijn dat er meer koopkracht in de wijk komt, maar ook dat wijkbewoners die een baan krijgen of meer gaan verdienen niet meer de wijk uit gejaagd worden. Zij kunnen voortaan de volgende stap in hun wooncarrière in hun eigen wijk zetten. Vooral migranten en “geboren en getogen” Transvalers hebben daar behoefte aan. Ze blijven dicht bij hun familie, hun voorzieningen en de Markt. Hun koopkracht blijft in de wijk, maar ook hun maatschappelijk kapitaal.

De wijk zal er door de herstructurering aantrekkelijker gaan uitzien. Door de kwaliteit van de woningen, maar ook door de investeringen in de openbare ruimte, in groen, in parkeergelegenheid en in (onderwijs- en welzijns)voorzieningen.

Fysieke herstructurering van de wijk is noodzakelijk, maar niet voldoende om van Transvaal een krachtwijk te maken. Daarvoor zal in aanvulling op de fysieke maatregelen krachtig, en structureel, moeten wor-

den geïnvesteerd in de sociale, de educatieve en de economische sector. Hierop komen wij in volgende paragrafen uitgebreid terug.

De “problemen top vijf” richt zich op problemen die door de herstructurering niet volledig of voldoende kunnen worden opgelost of die vooral spelen in de periode dat de herstructurering nog loopt of in dat deel van de wijk nog niet begonnen of op stoom geraakt is.

De antwoorden

4.1.1. Openbare ruimte

De kwaliteit van de openbare ruimte zal na de herstructurering op het niveau zijn dat bij een krachtwijk past. Voor en tijdens de herstructurering is extra aandacht nodig om verloedering te voorkomen. Oplossingen zullen deels moeten komen van extra inzet op “schoon en heel” (zie hieronder) en deels van sociale maatregelen (vergroting burgerbetrokkenheid, outreachend jongerenwerk) of van extra inzet op veiligheid (voorkomen en bestrijden van overlast, bevorderen bewonersinzet voor veiligheid). Hiervoor verwijzen wij kortheidshalve naar de desbetreffende onderdelen van de paragrafen 4 en 5 (Integreren en Veiligheid) van dit hoofdstuk.

Extra middelen zijn nodig voor het project Veilige Looproutes, opgezet vanuit de WoonZorgZone Transvaal. Doel hiervan is kwetsbare verkeersdeelnemers (senioren, minder validen en kinderen) in staat te stellen zich veilig te verplaatsen tussen belangrijke plekken in de wijk. Veel maatregelen die nodig zijn om de drie routes die in de wijk gerealiseerd gaan worden veiliger te maken, kunnen worden bekostigd uit reguliere onderhoudsmiddelen. Extra middelen zijn nodig voor een paar grotere ingrepen die te maken hebben met de oversteekbaarheid van drukke straten. Daarbij gaat het onder meer om de aanleg van middeneilanden en voetgangersoversteekplaatsen.

4.1.2. Extra inzet op ‘schoon en heel’

4.1.2.1. Schoon

Vervuiling is een van de meest in het oog springende problemen in Transvaal. Transvaal schoner maken, is een harde noodzaak om midden en hoge inkomens aan te trekken en vast te houden, om toeristen te kunnen trekken, om bedrijven aan te trekken die passen bij onze ambities voor Transvaal als Multiculturele Marktplaats met een bovenregionale uitstraling en ook om de bewoners van de wijk en hun kinderen een leefmilieu te geven dat inspireert. Daarom zetten we zwaar in op een schone wijk. Onze aanpak kenmerkt zich door een combinatie van maatregelen gericht op de korte en op de langere termijn.

Wat gaan we doen?

4.1.2.1.1. Vaker vegen/narooien

Op de korte termijn wordt winst geboekt door een grotere en consistentere inzet op Schoon. Dat betekent een hogere veeg/narooi" intensiteit, extra inzet op de aanpak van klad- en plakvandalisme en op hondenpoep. Nader wordt bezien of we dat doen door op een dag extra in de week te vegen, in het weekend of op locaties waar dat nodig is zelfs meer dan eens per dag. Daarnaast komt er een extra "narooi" dag in de wijk. Dat wil zeggen dat op een dag dat de HMS niet verzamelt door de wijk wordt getrokken met een ploeg die veegt, bakken leegt en verkeerd aangeboden of illegaal geplaatst huisvuil en grofvuil meeneemt. Dat laatste combineren we met handhaving. Waar mogelijk worden mensen die de aanbiedingsregels overtreden, bekeurd en beboet. Verder zullen we extra aandacht besteden aan het legen van afvalbakken: vaker en zo nodig ook op andere tijden. Klad- en plakvandalisme wordt met voorrang aangepakt. Datzelfde geldt voor onkruid, hondenpoep enz.

4.1.2.1.2. Structureel vervuilde bijzondere locaties ("muckspots")

Sommige (typen van) locaties zijn extra gevoelig voor vervuiling. Daarbij valt onder meer te denken aan de drukke looproutes van en naar de Haagse Mart, de omgeving van scholen en horecagelegenheden, hangplekken en de omgeving van verzamelpunten. Deze locaties, de zogenaamde muckspots, krijgen bijzondere aandacht bij het schoonhouden van de krachtwijken. Voor Transvaal wordt een aanvalsplan opgesteld voor de aanpak van deze locaties. Mogelijke maatregelen die daarin kunnen worden opgenomen, zijn:

- vergroten van de veeg- en ruimintensiteit
- verbetering van het voorzieningenniveau (zoals meer afvalbakken plaatsen)
- betere afstemming per gebied
- beheerconvenanten met nabij wonende belanghebbenden
- beheerconvenanten met de eigenaren van objecten
- actieve en op de locatie toegespitste handhaving en toezicht.

Voor de uitvoering van dit aanvalsplan is extra budget nodig.

4.1.2.1.3. Ondergrondse opslag huishoudelijk restafval

Door slecht aanbiedgedrag en gesleur met zakken tijdens de inzameling, scheuren huisvuilzakken gemakkelijk open. Meeuwen pikken zakken open waardoor het vuil zich verspreidt. Het verzamelstelsel waarbij huisvuil wordt aangeboden in losse huisvuilzakken maakt de straten extra kwetsbaar voor vervuiling. Daar komt nog bij dat de huidige aanbiedmogelijkheid (1 x per week) voor sommige bewoners te beperkt is, vooral voor degenen die krap behuist zijn en weinig ruimte hebben om afval op te slaan. Een verzamelstelsel met ondergrondse brengvoor-

zieningen biedt hiervoor een oplossing. Vergeleken met de inzamelmethode met losse huisvuilzakken zijn ondergrondse containers klantvriendelijker, zorgen zij voor een netter straatbeeld, minder vervuiling en minder arbeidsbelasting voor de beladers. Risico is wel dat er afval naast de inwerpzuil terecht komt. Invoering van een ondergronds verzamelstelsel leidt tot structurele verbeteringen. De komende maanden gaan we bekijken hoe en wanneer dit stelsel in de krachtwijken wordt ingevoerd.

4.1.2.1.4. Geïntegreerd schoon

In het najaar van 2007 start in het stadsdeel Haagse Hout een pilot waarin versterking van synergie tussen de verschillende partijen die zich met "schoon" bezig houden centraal staat. De winst moet komen uit creativiteit en de bereidheid de eigen werkwijze ter discussie te stellen. De pilot richt zich onder meer op vergroten van de efficiency van het vegen, versnellen van de oplossing van gesignaleerde problemen en betere afstemming. Na gebleken succes wordt de in de pilot ontwikkelde werkwijze ingevoerd in de krachtwijken.

4.1.2.1.5. Gedragsbeïnvloeding van bewoners en bedrijven

Als bewoners en bedrijven hun gedrag aanpassen kan dat in een wijk als Transvaal het verschil maken. Vanuit de stedelijke nota "Den Haag Schoon" wordt een communicatiestrategie uitgewerkt waarin voorrang wordt gegeven aan de krachtwijken. De communicatie richt zich op kennis, houding en gedrag van bewoners, organisaties en bedrijven. Sluitstuk van de aanpak is handhaving. Extra handhaving, flexibel handhaven buiten kantooruren en probleemgericht handhaven draagt bij aan de afname van overlast met betrekking tot vervuiling in de openbare ruimte. Zie hiervoor paragraaf 1.3.

4.1.2.2. Heel

Als we het over "heel" hebben, gaat het vooral om herstellen van wat er kapot gaat, door slijtage of door verkeerd gebruik. Kapot straatmeubilair is een belangrijke bron van ergernis voor bewoners. Als niet snel wordt gerepareerd of vervangen, gaat de wijk er verloederd en verwaarloosd uitzien. Het herstelwerk wordt gedaan door serviceploegen. Tot voor een paar jaar geleden opereerden die vrij zelfstandig. Ze konden direct inspelen op klachten en meldingen van bewoners. Als ze tijdens een klus nog andere, niet gemelde ongerechtigheden op het spoor kwamen, namen ze die meteen mee. Uit efficiencyoverwegingen is de aansturing van de serviceploegen een paar jaar geleden veranderd. Ze worden nu vanuit een stedelijke regie ingezet. Basis voor die inzet is een melding. Wat niet gemeld is, wordt niet verholpen. Het publiek kan zich niet meer rechtstreeks tot de serviceploegen melden maar moet zich wenden tot een contactcentrum. De oude manier van werken mag wellicht minder doelmatig zijn, zij is in ieder geval wel publieksvriendelijker.

We willen in die wijken terug naar het oude systeem: een "eigen" serviceploeg voor deze beide krachtwijken samen, die direct aan de slag kan met signalen uit het publiek en meeneemt wat zij onderweg tegenkomt.

Wat zetten we in?

We garanderen de handhaving van onze reguliere inzet op schoon en heel in Transvaal, die al aanmerkelijk boven het stedelijk gemiddelde ligt, op niveau 2007 gedurende de gehele krachtwijkenperiode.

Vitale coalitie Schoon en Heel

Onze partners zijn: **Haeghegroep-Omnigroen, Haags Werk Bedrijf, HMS, bewoners en bedrijven.**

Waar staan we over 4 jaar?

- Door inzet van meer mensen en middelen en efficiënter werken, is de wijk merkbaar schoner.
- De waardering van bewoners en bedrijven voor het "schoon en heel gehalte" van de wijk is substantieel gestegen.
- Besluitvorming over invoering van ondergrondse afvalopslag is afgerond, met de feitelijke invoering is gestart.

Waar staan we over 10 jaar?

- Het aantal verkeersongevallen met kinderen of senioren als slachtoffer is ten opzichte van 2007 met tenminste 50 procent verminderd.
- De waardering van bewoners en bedrijven is verder toegenomen en ligt rond het stedelijk gemiddelde.
- Ondergrondse afvalopslag is volledig ingevoerd en na een evaluatie verder verbeterd. De wijk is hierdoor zichtbaar schoner geworden. Andere steden gaan naar Transvaal op excursie om te kijken hoe het hier gaat.
- Door een combinatie van positieve prikkels en strakke handhaving is het aanbiedgedrag van bewoners en bedrijven aanmerkelijk verbeterd.

4.1.3. Integrale handhaving

De leefbaarheid en veiligheid van een wijk vormen de basis voor verdere ontwikkeling in een wijk. Als die niet op orde zijn, heeft dat meteen gevolgen voor de bereidheid om in die wijk te investeren. Sterker nog, hoe rommeliger een wijk er uit ziet hoe erger het wordt. Wijken met veel schimmige bedrijvigheid werken als een magneet op personen die in een dergelijk klimaat goed gedijen. In de stakeholdersbijeenkomsten in de wijken is uitdrukkelijk daarop gewezen. Als we willen dat meer mensen met midden en hogere inkomens in de wijk gaan wonen of dat ondernemers zich er vestigen, moeten we ervoor zorgen dat de wijk schoon, heel en veilig is en blijft.

In de vorige paragraaf hebben we het over vege en vuilophaal gehad. In deze paragraaf hebben we het over handhaving. We concentreren ons op de problemen die door bewoners en andere stakeholders het

meest worden genoemd en als de grootste knelpunten worden ervaren: overbewoning, illegale kamerverhuur, slecht onderhoud van panden, onrechtmatige bedrijvigheid, zwerfvuil en graffiti. Onmisbaar voor de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid is dat hiertegen snel, consequent en effectief moet worden opgetreden.

Vanwege de complexiteit van de problemen in de krachtwijken kan niet worden volstaan met de reguliere handavingsinzet. Extra inspanning gedurende langere tijd is nodig om de panden op een acceptabel niveau te brengen en dat niveau in de jaren daarna op peil te houden. Maar ook om de problemen op te lossen die achter de voordeuren geconstateerd zijn. In veel gevallen, is overbewoning de oorzaak van overlast en verloedering. Dat probleem los je met (alleen) een aanschrijving niet op. Vaak speelt er meer dan één probleem. Daar krijg je pas je vinger achter als je integraal controleert en naar meerdere aspecten kijkt.

Onze aanpak valt in twee fases uiteen. De eerste fase is een incidentele impuls, extra inzet om orde op zaken te krijgen. De tweede fase is handhaven van het bereikte peil, voorkomen van terugval en nieuwe verloedering. Dat vergt structurele inzet.

Handhaving is alleen effectief als alle betrokken partijen samenwerken, in een integrale aanpak. Dat betreft om te beginnen meerdere gemeentelijke diensten. Bij de aanpak van onrechtmatig gebruik van panden, huisjesmelkers, vastgoedfraude en onrechtmatige bedrijvigheid komen ook niet-gemeentelijke partners in beeld, zoals de Belastingdienst, de politie, uitkeringsinstanties en het Openbaar Ministerie. De corporaties doen mee als het om hun bezit gaat. Dat is vastgelegd in het convenant Samenwerking Den Haag - Corporaties bij onrechtmatig wonen (november 2005).

Wat gaan we doen?

Voor de integrale handhaving is in het wijkoverstijgende deel van dit plan van aanpak de grote lijn geschetst ("Haagse krachtwijken zijn veilig en leefbaar"). In dit onderdeel valt te lezen welke intensiveringen zullen worden uitgevoerd in alle vier de krachtwijken.

Specifiek ten aanzien van Transvaal kan nog het volgende worden aangevuld.

4.1.3.1. Aanpakken van onrechtmatig gebruik van panden

Hierbij gaat het onder meer over: overbewoning, illegale slaappleatsen, hennepkwekerijen en horeca/bedrijven die zich niet aan brandveiligheids- en milieu eisen houden.

Het project Inhaalslag Handhaving is in de wijken Regentes/Valkenbos, Rustenburg/Oostbroek en Laak succesvol gebleken om in een korte tijd en met een

brede aanpak het gebruik van panden in kaart te brengen en onrechtmatigheden direct aan te pakken. Juist die brede aanpak, waarbij gemeentelijke en waar nodig ook rijksdiensten samenwerken, is essentieel: om alle gegevens nauwkeurig in kaart te brengen EN effectief te handhaven. Bewoners en politie zijn positief over deze aanpak.

Wij willen de handavingsinzet in Transvaal fors uitbreiden. Halve maatregelen helpen niet, of in ieder geval niet goed genoeg. Daarom zetten we in op een stevige uitbreiding. Maar dat levert ook wat op. Niet alleen een schonere wijk en daardoor een aantrekkelijker woon- en leefklimaat, betrokken en tevreden bewoners, een aanmerkelijk grotere pakkans en het signaal dat slecht gedrag niet (meer) loont. Deze extra inzet levert ook geld op, voor de gemeente maar ook voor het Rijk. De gemeente incasseert dwangsommen, legt boetes op voor uitkeringsfraude en beëindigt ten onrechte verstrekte uitkeringen. De rijksbelastingdienst vordert vermogens/inkomstenbelasting en legt boetes op. De kosten verbonden aan de uitbreiding van de handavingsorganisatie kunnen zichzelf dus terugverdienen.

We gaan alle adressen in Transvaal (ruim 6.900) in ieder geval controleren op:

- onrechtmatig wonen (overbewoning en illegale bewoning, inclusief illegale kamerverhuur)
- de personalia van bewoners van deze panden, afgezet tegen de gegevens in de gemeentelijke basisadministratie
- misbruik c.q. oneigenlijk gebruik van sociale voorzieningen
- ernstige onderhoudsgebreken van panden
- voor bedrijven: de Wet Milieubeheer en voor horeca: de APV en WOK.

Verdere uitbreiding van het aantal zaken waarop wordt gecontroleerd, is mogelijk.

Geconstateerde onregelmatigheden worden direct aangepakt via een bestuursrechtelijke maatregel. Nadat de hele wijk is gecontroleerd, wordt er een integrale beheersorganisatie opgezet. Deze beheert de dossiers, volgt deze en controleert waar nodig opnieuw. Hierdoor kan het na de eerste controle bereikte niveau worden vastgehouden. Beheer in deze omvang en deze intensiteit kan niet vanuit de staande organisatie. Daarvoor is de problematiek in deze wijken te groot. Om het beheer op het gewenste peil te houden, is een extra investering nodig.

Behalve controle kunnen ook preventie en empowerment een rol spelen bij het op peil houden van beheer en onderhoud. In die delen van de wijk waar sprake is van verpaupering, worden particulieren (vaak gaat het om kleine VvE's) ondersteund bij het beheer en het onderhoud van hun panden. Na de integrale aanpak, dus na het eerste jaar, moet het daardoor bereikte niveau gewaarborgd kunnen worden. De ervaring wijst uit dat zonder inzet van extra capaciteit, dus bij terugval op de staande organisatie, rond een derde

van het bereikte resultaat weer verdampt. In een wijk die midden in een herstructureringsproces zit met alle onrust van dien zou die schade zeer wel hoger kunnen uitvallen. Om dat te voorkomen, is een extra investering nodig.

4.1.3.2. Extra inzet op zwerfvuil

Om de koers op stoom te kunnen houden, is extra inzet nodig om de rapporten van de handavings-teams snel te kunnen oppakken en voor informatiecampagnes gericht op de wijkbewoners. Om de koers op stoom te kunnen houden is uitbreiding van informatiecampagnes gericht op de wijkbewoners, zodat duidelijk(er) wordt wie wat doet, wat bewoners zelf kunnen doen en hoe en bij wie zij meldingen kunnen doen.

4.1.3.3. Uitbreiden en bestendigen samenwerking rijksdiensten

Op projectmatige basis zijn diverse samenwerkingsverbanden ontstaan tussen de gemeente en rijksdiensten. Voor de gegevensuitwisseling zijn op ad hoc basis maatregelen getroffen. Voor voortzetting van de integrale aanpak van onrechtmatig wonen en huisjesmelkers zullen deze afspraken moeten worden bestendigd. We vragen daarvoor commitment van de betrokken rijksdiensten (BZK, SZW, Belastingdienst, MinvJustitie, WWI). Er zijn al toezeggingen gedaan omtrent het verstrekken van adressen van tijdelijke buitenlandse werknemers. Wij gaan ervan uit dat deze gegevens binnenkort worden geleverd.

Wat zetten we in?

- We garanderen handhaving van onze huidige, meer dan bovengemiddelde, inzet voor Transvaal gedurende de hele periode van de krachtwijkenaanpak op niveau 2007.
- Actief trekkerschap vitale coalitie

Vitale coalitie handhaving

Diverse gemeentelijke diensten (DSB, DSO, BSD/OVV, Burgerzaken), Politie Haaglanden, Openbaar Ministerie, Belastingdienst, SIOD, UWV en bewoners.

Waar staan we over 4 jaar?

In 2011 moet de beleving van leefbaarheid en veiligheid in Transvaal door de wijkbewoners op het gemiddelde niveau zijn gebracht van de andere Haagse wijken. In de jaren daarna moet dat niveau worden vastgehouden.

Waar staan we over 10 jaar?

- Er zijn geen illegale kamerverhuurbedrijven meer in Transvaal.
- Tegen achterstallig onderhoud wordt snel en adequaat opgetreden.
- Gemeentelijke en niet-gemeentelijke diensten werken structureel samen om illegale bedrijvigheid aan te pakken en de daaruit verkregen winsten terug te vorderen van de illegale verkrijgers.

- Gegevens worden structureel uitgewisseld op basis van langdurige samenwerkingsafspraken.
- De bevolkingsboekhouding biedt een getrouw beeld van de werkelijke situatie.

4.2. ECONOMIE EN WERK

4.2.1. Economie

Problemen top drie :

1. Wijkeconomie komt nog onvoldoende uit de verf, onder meer vanwege brancheringsproblemen.
2. Het huidige aanbod van winkels, goederen en diensten is niet aantrekkelijk (genoeg) voor consumenten van buiten de wijk.
3. De mogelijkheden die de Haagse Markt biedt, worden nog niet voldoende benut.

Waar liggen de kansen?

De Transvaler heeft een laag inkomen en dus weinig te besteden. Winkels en dienstverleners die zich alleen of in hoofdzaak op de wijk richten, hebben dus weinig armslag. Om Transvaal een substantiële economische impuls te geven, zal moeten worden gezocht naar vormen van bedrijvigheid die zich richten op het "DNA" van de wijk, maar die tevens aantrekkelijk zijn voor de hele stad en voor de Haagse regio. Transvaal heeft die potentie.

Transvaal heeft een onderscheidend profiel. Voor de hand ligt om dat profiel te zoeken bij de huidige gezichts- en beeldbepalende kenmerken van Transvaal: multiculturele ontmoetings- en marktplaats. Oprichten van een multicultureel leisure-complex met een inspirerende uitstraling en vernieuwen van de Haagse Markt kunnen in hun onderlinge samenhang het onderscheidende profiel leveren waaraan Transvaal behoefte heeft. Bestaande (Miss India verkiezing, Hotel Transvaal, City Mondial) en nieuwe (Transvaal nodig uit) initiatieven kunnen dat profiel verder versterken, mits zij topkwaliteit (blijven) bieden.

De antwoorden

4.2.1.1. Wijkeconomie: detailhandel, markt, toerisme en evenementen

De krachtwijk Transvaal heeft een eigen karakter dat zich onderscheidt van andere wijken en winkelgebieden in de stad. In Transvaal zijn 464 ondernemers actief in de detailhandel. Daarvan heeft 86 procent een migrantenachtergrond. In de laatste 6 jaar is het aantal ondernemers met bijna 20 procent gegroeid. Transvaal kan dus worden gekenschetst als: multicultureel, divers en "booming".

Dat eigen karakter nemen we als uitgangspunt. Het 'landmark' bij uitstek van de wijk is de Haagse Markt. De Markt heeft de potentie om nog veel meer mensen aan te trekken, ook uit de regio en zelfs toeristen. Daarvoor zijn wel een aantal verbeteringen nodig. De

winkels in Transvaal hebben van oudsher een wijk-functie, maar krijgen steeds meer een bovenwijkse functie. Een aantal gespecialiseerde (multiculturele) winkels trekt nu al klanten van ver buiten de wijk. Daar zit nog meer

groei in. De belangrijkste winkelstraat van Transvaal, de Paul Krugerlaan, heeft de potentie om een begrip te worden. Verfraaiing van de straat, extra inzet op schoon en heel en extra aandacht voor branchering zodat het aanbod veelzijdig genoeg is om zowel in de behoeften van (oude en nieuwe) buurtbewoners als in die van mensen "van buiten" te voorzien zijn nodig om de potenties van de Paul Krugerlaan te kunnen verzilveren.

Wat in de wijk ontbreekt, is een topattractie die mensen en toeristen uit de hele stad, uit de regio en de rest van Nederland de wijk in trekt. Transvaal ligt aan de rand van het centrum van de stad, net te ver weg voor bezoekers van de binnenstad. Er moet dus iets zijn dat mensen verleidt om in de auto of de tram te stappen om naar Transvaal toe te gaan. Zo'n magneet zou het multicultureel leisure center kunnen zijn.

Een plan waarover al jarenlang in Den Haag wordt gepraat en gedacht. Het Leisure Center is een conglomeraat van winkels, dienstverleners en culturele functies onder één dak, met een herkenbare multiculturele signatuur. Aantrekkelijk voor de multiculturele bevolking van de wijk, maar ook voor mensen van ver buiten de stad die op zoek zijn naar producten en diensten die in hun eigen woonomgeving niet te krijgen zijn, die voorstellingen, uitvoeringen en manifestaties komen bezoeken of die gewoon nieuwsgierig zijn om andere culturen en leefstijlen te ontdekken. Van zo'n topattractie zal een aanzuigende functie uitgaan die ook voor de omgeving van belang is. Mensen die naar het Leisure Center gaan zullen ook de Markt willen verkennen, de winkels in de straten in de buurt en de buurt zelf.

Conclusie is dat gerichte investeringen de toch al stijgende lijn van het ondernemerschap in Transvaal verder kunnen versterken. Dat moet leiden tot meer bedrijfsvestigingen, meer werkgelegenheid in de wijk, meer omzet, meer bezoekers (ook toeristen), een sterker en positiever imago van de wijk en bewoners die er (nog meer) trots op zijn dat ze uit Transvaal komen.

4.2.1.2. De Haagse Markt

Deze openluchtmarkt ligt tussen de wijken Schilderswijk en Transvaal. Er zijn 540 kramen te vinden op een oppervlakte van 23.000m². Het aanbod bestaat grotendeels uit dagelijkse (vers)boodschappen. Aantrekkelijk vanwege hun naar verhouding lage prijs, maar ook door het diverse en exotische karakter. Een groeiend deel van het aanbod bestaat daarnaast uit goedkope tot zeer goedkope kleding, waarvan de kwaliteit vaak laag is. De markt trekt bezoekers/kopers uit de hele stad. De meesten van hen gaan onmiddellijk nadat zij op de markt hun boodschappen

gedaan hebben weer naar huis en lopen niet door naar winkels of horeca in de wijk.

Toekomstbeeld is dat grote markten in de komende jaren aan aantrekkelijkheid zullen winnen. De branche zelf heeft daar hoge verwachtingen van. Voorwaarde is wel dat de markt beschikt over een grote variëteit van dagelijkse en niet-dagelijkse artikelen. De markt moet verrassend en spannend zijn en vertier bieden. Als daaraan wordt voldaan levert een markt een aanzienlijke economische meerwaarde en zijn er goede kansen op synergie met de detailhandel en de horeca in de omliggende straten.

Wat gaan we doen?

Er is een plan in voorbereiding voor de opwaardering van het gebied rond de Haagse Markt en voor de Markt zelf. Daarbij wordt vooral ingezet op de open-

bare ruimte, logistiek, veiligheid en de versterking van de economische betekenis van de markt.

Het plan voorziet onder meer in vernieuwing van de bovengrondse en ondergrondse infrastructuur van de markt. Met de kooplieden wordt overleg gevoerd over vernieuwing van de kramen. Er komt een rechtstreekse toegang vanaf de tramhaltes naar de markt. De kooplieden vinden dat er te veel kramen met kleding zijn. Zij zijn voorstander van meer diversiteit. Er komt een commissie bestaande uit marktkooplieden die ons college gaat adviseren over de branchering. Ook worden voorstellen gedaan voor een doelmatiger en doeltreffender verwijdering van afval en zwerfafval. De dienst Stadsbeheer gaat voortaan het gebied om de markt na sluitingstijd vegen, in plaats van tijdens de markt. Bij de vernieuwing van het contract met de kramenexploitant worden nadere afspraken gemaakt over de schoonmaak van het marktterrein. Tijdens de werkzaamheden wordt de markt tijdelijk verplaatst. Als dit plan wordt uitgevoerd, zijn de meest acute problemen rondom de markt onder schot. De kosten kunnen grotendeels uit eigen middelen en Europees geld worden bestreden.

Om echt een flinke stap verder te kunnen zetten, is meer nodig! Daarbij denken wij aan de bouw van twee markthallen op beide kanten van de markt. De markthallen moeten hoogwaardig genoeg zijn met een uitstraling die vergelijkbaar is met de overdekte markt

in Barcelona. Zij geeft de markt en daarmee de wijk de allure die nodig is om toeristen en bezoekers uit andere delen van de Haagse regio over de drempel heen te helpen.

De kramen met etenswaren en het marktkantoor krijgen een plek in het overdekte deel. Kleding en andere "non-food" artikelen worden buiten het overdekte deel ondergebracht. De visuele kracht van deze overkapping wordt versterkt door boven de markthallen een tweetal woontorens te bouwen. Onderzocht wordt of dit mogelijk is. De markthallen vormen tevens de entrees tot de markt.

De overkapping zorgt zeker voor een kwaliteitsimpuls. Daar staan relatief hoge kosten tegenover. De herinrichting zal op korte termijn plaatsvinden. De overkapping van de markt wordt nader onderzocht. Vanwege de kansen die (gedeeltelijke) overkapping biedt op een duurzame kwaliteitsimpuls voor de markt en verhoging van de aantrekkingskracht voor bezoekers van buiten de wijk voelen wij er erg veel voor. Of de oplossing ook echt kan worden gerealiseerd, hangt in eerste instantie af van het beschikbaar komen van extra middelen. De komende zes maanden willen we gebruiken om de optie gedeeltelijke overkapping nader uit te werken, met inbegrip van de financiële implicaties. Als deze optie strandt op onvoldoende middelen nemen wij ons oorspronkelijke, in het begin van deze paragraaf beschreven plan in uitvoering.

4.2.1.3 Winkels en attracties

De Paul Krugerlaan maakt deel uit van de hoofdwinkelstructuur in Den Haag. Het aanbod is divers en er is sprake van een sterke functiemenging. Slechts 10% van de winkels behoort tot de categorie keten- of filiaalbedrijven. In 90% is sprake van zelfstandig ondernemerschap, met een eigen assortiment en profiel. Verder heeft de straat in vergelijking met andere winkelcentra een relatief gering vloeroppervlak (vvo).

Het aanbod per hoofdcategorie levert het volgende beeld op:

- Zakelijke en ambachtelijke dienstverlening 20%
- Horeca 19%
- Levensmiddelen 19%
- Niet dagelijkse aankopen 42%

Er zijn relatief veel kapperzaken en telecomzaken. Het aantal winkels voor niet dagelijkse boodschappen is opvallend hoog. Daaronder bevindt zich een groot aantal mode- en kledingzaken, dat er uitspringt qua kwaliteit en onderscheidend vermogen. Voor de dagelijkse boodschappen is er een ruim aanbod, maar de diversiteit is gering.¹

¹ Brancheplan Paul Krugerlaan, gemeente Den Haag, maart 2006

Wat gaan we doen?

Voor de Paul Krugerlaan is altijd veel aandacht geweest. De meest recente plannen voorzien in een verbetering van de winkelfunctie, een betere verkeerslogistiek, vernieuwing van de woningvoorraad en upgradering van de straat als geheel. Steeds duidelijker wordt dat investeren in de Paul Krugerlaan alleen geen afdoende oplossing is. Daarmee blijven er kansen liggen. We hebben voor Transvaal gekozen voor het imago van multiculturele ontmoetings- en marktplaats. We zien Transvaal als een plek waar bij uitstek de kracht van de multiculturele bevolking van onze stad zichtbaar wordt, in bedrijvigheid, goederen en diensten, en in cultuur. De wijk heeft toeristische potentie. Om die te kunnen inlossen is een “unique selling point” nodig: een attractie die mensen uit alle hoeken van de Haagse regio, maar ook ver daarbuiten, aantrekt. Die attractie moet de wijk een bezoeker-simpuls geven waar ook de Paul Krugerlaan van kan meeprofiteren.

Multicultureel Leisure Center: een unique selling point dat tegelijkertijd een symbool is voor de kracht van de wijk en haar multiculturele bevolking en een magneet voor bezoekers en toeristen van buiten

Vanuit die gedachte willen we een plan ontwikkelen om op een centrale plek, in het hart van de wijk, een

Multicultureel Leisure Center (verder te noemen MLC) te realiseren. Het snijpunt van de Paul Krugerlaan en lijn 11 is daarvoor een ideale plek.

Toerisme, commercie, cultuur en ontspanning moeten hier bij elkaar komen. De ambities voor de ontwikkeling en exploitatie van een MLC zijn hoog. De icoonfunctie, de hoge attractiewaarde, de bijzondere architectuur en het programma maken het MLC tot een voorziening die uniek is voor Nederland. Het MLC moet een attractie worden waarop alle Transvalers, zoal niet alle Hagenaars, trots kunnen zijn. Het gebouw is een symbool voor de kracht van onze multiculturele samenleving, voor de revitalisering van de krachtwijken en voor culturele, economische en sociale vernieuwing.

Het gebouw: een icoon voor de wijk en de stad
Het gebouw zal een icoonfunctie moeten kunnen ver-

vullen. Het moet opvallen en grandeur en eigenheid hebben. Dat vraagt in de eerste plaats om hoogte: het gebouw zal letterlijk moeten uitsteken, dus groter moeten zijn dan andere gebouwen in zijn omgeving. Het is belangrijk dat gebouwen die het moeten hebben van bezoekersaantallen ook uitnodigend zijn. De overgang van de publieke ruimte naar het MLC-gebouw zal zo soepel mogelijk moeten zijn. Om het gebouw goed te laten interacteren met de omgeving moet de toegankelijkheid groot zijn, ook in de avonden.

Het programma: kwalitatief hoogstaand, divers en dynamisch

De icoonfunctie zit niet alleen in een gedurfde architectuur. Op de langere termijn zal de aantrekkingskracht van het MLC bepaald worden door haar inhoud: het totaal van activiteiten, goederen en diensten dat er wordt aangeboden. Dat zal uniek moeten zijn, aantrekkelijk voor zoveel mogelijk verschillende mensen, zich permanent moeten blijven vernieuwen en een ‘totaalervaring’ moeten bieden die de beleving van afzonderlijke onderdelen overstijgt.

Om een inhoudelijk programma te definiëren dat voor herkenbaarheid en samenhang kan zorgen en tegelijkertijd voldoende kritische massa heeft om een winstgevend exploitatie mogelijk te maken, is gekozen voor “Orient” als leidend thema. Hiermee wordt een regio gedekt die bestaat uit Turkije, de Arabische wereld, Perzië, Groot India en Indonesië. Een regio die voldoende verschillen kent om een aanbod mogelijk te maken dat breed en divers is, maar ook voldoende samenhang om bij bezoekers beelden en verwachten op te roepen. We zien er bewust van af om van het MLC een plek voor alle culturen te maken. Daardoor wordt het totaalbeeld te rommelig, wordt het voor bezoekers onhelder wat hen te wachten staat en wordt het lastiger om het MLC herkenbaar op de markt te zetten. China wordt niet meegenomen in de uitwerking van het MLC, omdat op een andere plek in de stad, rondom de Wagenstraat, al een “China Town” ontwikkeld is.

Voor de invulling van het MLC zijn de volgende functies denkbaar. Op basis van nader onderzoek naar de detailhandelstructuur in Transvaal en mogelijke leisurefuncties zal de uiteindelijke invulling worden bepaald. Hierbij is natuurlijk ook de visie van de betreffende projectontwikkelaar en exploitant cruciaal.

1. **Multiculturele Bazaar.** De bazaar is geen concurrent van de Haagse Markt maar profileert zich juist in het midden- en hoogsegment met kleding, kunst, sieraden, gebruiksartikelen etc. De winkels verkopen authentieke artikelen uit diverse Oriëntaalse landen. De bazaar beleving wordt verkregen door producten in het wandelgebied te etaleren (buiten de glazen etalages). De winkels zelf zijn overzichtelijk. Uitstraling is een belangrijk aandachtspunt.
2. **1001 geuren en smaken.** Het hart van het MLC wordt gevormd door een food court in combinatie

met restaurants. Het MLC biedt een breed scala van eetmogelijkheden en – voorzieningen: fast food, afhaal, eenvoudige maar ook stijlvolle lunch- en dineropties. Bij het food court zijn de trefwoorden snel, betaalbaar en gevarieerd. Verschillende aanbieders van voedsel huren in het food court een kernruimte voor hun keukens en betalen mee aan de algemene ruimte waar men kan zitten en eten. Elders in het gebouw is ruimte voor verschillende restaurants. Grote keuze, een goede prijs-kwaliteitsverhouding en een exotische sfeer maken van het MLC een veelzijdige en aantrekkelijke eetoptie voor wijkbewoners en bezoekers uit andere delen van de stad, binnen- en buitenland.

3. **Theater en bioscoopcentrum.** In een multifunctionele theaterruimte kunnen voorstellingen, concerten en shows worden gegeven, films worden vertoond en bijeenkomsten worden gehouden. Verschillende gebruiksmogelijkheden zijn van belang voor een optimale exploitatie van deze ruimte. De voorstellingen, concerten en shows sluiten aan bij het Oriënt thema. Gedacht kan worden aan topproducties uit de herkomstlanden of uit andere Europese landen met een grote Oriëntaalse bevolking, zoals Engeland. Maar ook aan de bovenkant van het “wijkkunstaanbod”. Gezien de relatieve schaarste van dit aanbod zal de bioscoopfunctie een belangrijk deel van de programmering uitmaken. Hierin zullen ‘Bollywood’ films een grote rol spelen, maar ook b.v. Egyptische of Turkse publieksfilms. Hiermee wordt een belangrijke lacune in de filmprogrammering opgevuld. Verwachting is dat hiermee ook veel publiek van buiten Den Haag wordt bereikt.
4. **Themahotel.** Het hotel maakt onderdeel uit van het MLC en is zowel vanuit het complex als van buiten bereikbaar. Het onderscheidende van het hotel is dat hier de kamers thematisch zijn ingericht, met b.v. Perzische kamers, Maharadja kamers etc. Design en cultuur komen hier bij elkaar. Het hotel ligt qua prijsklasse in het middensegment zodat het interessant is voor de avontuurlijke toerist. Voor toeristengroepen is de combinatie met veel verschillende eetmogelijkheden en voorstellingen in het theater interessant.
5. **Wellness centre.** Het wellness centre is een verzameling van enkele deelfuncties die ieder afzonderlijk en in hun combinatie uniek zijn voor groot Den Haag. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan een Turks bad van een hogere kwaliteitsstandaard dan de bestaande hammam, een schoonheidssalon die is gespecialiseerd in de Aziatische huid en een Ayurvedisch centrum dat mogelijkheden biedt om behandelingen te ondergaan volgens de traditionele Indiase geneeskunde.
6. **Supermarkt.** In het MLC komt een supermarkt met een zeer uitgebreid assortiment aan producten uit de themagebieden. Een dergelijke supermarkt bestaat nog niet en is daarmee een waardevolle en nieuwsgierig makende aanvulling op het bestaande aanbod. Hiermee wordt niet alleen ingespeeld op de wensen en behoeften van de bestaande

bevolking van Transvaal, maar ook op die van de toekomstige bevolking van na de herstructurering.

Deze opsomming is bedoeld om een indruk te geven. Zoals eerder aangegeven, kunnen er bij de uitwerking functies bijkomen of afgaan. Voorwaarde voor de invulling van het MLC is dat de activiteiten niet mogen concurreren met de Haagse Markt en de Paul Krugerlaan. Belangrijk is om in het oog te houden dat het aanbod van het MLC dynamisch moet zijn. Het is een voortdurend punt van aandacht om te bewaken dat er in het MLC steeds iets nieuws te zien of te doen is en dat men continu alert is op kansen om nieuwe bezoekersgroepen te bereiken. Met het oog daarop zou het wenselijk kunnen zijn om een ‘event programmeur’ aan te stellen (in dienst van de exploitant van het complex) die in overleg met de ondernemers die in en om het MLC actief zijn voor de noodzakelijke vernieuwing zorgt. Daarbij zou bijvoorbeeld kunnen worden gedacht aan het organiseren van kookcursussen in de verschillende cuisines die in het MLC aanwezig zijn. Na de cursus kan men dan met vrienden of familie in één van de restaurants eten en in de aanwezige winkels ingrediënten kopen om thuis te koken wat men in de cursus geleerd heeft. In de avonduren of op weekendmiddagen zouden jonge artiesten, bij voorkeur uit de wijk zelf, kunnen worden uitgenodigd om optredens te verzorgen en daarmee bij te dragen aan de levendigheid die nodig is om het MLC aantrekkelijk te houden. In het MLC wordt daarnaast een beperkt aantal shortstay-appartementen ingericht. Deze appartementen zijn bestemd voor huisvesting van expats die voor enkele weken of maanden in Den Haag verblijven. Het betreft volledig gemeubileerde 2- en 3-kamer appartementen met een compleet servicepakket (schoonmaak, maaltijden, boodschappen enz.).

Een goede bereikbaarheid per auto en met openbaar vervoer en voldoende parkeergelegenheid zijn noodzakelijk om het concept te doen slagen. Een onder- of bovengrondse parkeergarage draagt bovendien bij aan de exploitatie. De keuze voor onder- of bovengronds zal worden bepaald door onder meer het ontwerp, de beschikbare grondoppervlakte en de grondkosten. Bij een bovengrondse realisatie moet gedacht worden aan een overdekte voorziening, bij voorkeur deel uitmakend van het gebouw.

Betrokken ontwikkelaar vereist

Vormgeving, invulling en ontwikkeling van het MLC in relatie tot haar omgeving is een zaak van langere adem. Daarbij past geen ontwikkelaar die uit is op snel winst maken. We zoeken voor de ontwikkeling en exploitatie van het MLC een marktpartij die zich verbonden voelt met de wijk en bereid is gedurende langere tijd in dit project te investeren. Een eerste oriëntatie heeft al aan het licht gebracht dat zulke partijen er ook zijn. Hun ideeën hebben wij dankbaar gebruikt bij de uitwerking van het concept MLC in deze paragraaf.

Het MLC in de promotie van de stad Den Haag

Het MLC is niet alleen een icoon van Transvaal, maar ook van Den Haag. Het wordt dan ook een vast punt van aandacht in de marketing en promotie van Den Haag. Het MLC kan een wezenlijk aandeel leveren in het verhogen van de bezoekersstroom naar Den Haag. Nu reeds komt Den Haag op een tweede plek achter Amsterdam, qua bezoekersaantallen. De Haag moet echter een plek inleveren als het gaat om dagbezoeken. Het MLC is uitermate geschikt om juist de dagtoeristen naar Den Haag te halen. Breder promoten van Transvaal (dat gebeurt nu voornamelijk via City Mondial) zal nodig zijn om nieuwe doelgroepen te verleiden om het multiculturele avontuur in Transvaal aan te gaan. In de regio Den Haag e.o. (met een verzorgingsgebied van enige miljoenen mensen) moet Transvaal worden neergezet als het multiculturele winkel- en ontspanningsgebied bij uitstek, met het MLC als parel in de kroon.

Deze profilering geldt ook voor buitenlandse toeristen. Toeristen die naar Nederland komen voor een (steden)reis bezoeken vaak meer dan een stad. Het is zaak om hen te verleiden om binnen de Randstadregio te kiezen voor Den Haag. Multicultureel winkelen en ontspannen, zou wel eens de trekker kunnen zijn die het verschil gaat maken. Ook andere bestemmingen in Den Haag profiteren daar dan van mee, in de vorm van combinatiebezoeken. Actieve marketing en promotie vanuit de gemeente draagt bij aan het beeld dat in Transvaal altijd iets te doen valt.

Relatie met de Paul Krugerlaan

Realisering van het MLC heeft gevolgen voor het winkelklimaat in de Paul Krugerlaan. De branchering zal erop gericht moeten zijn dat MLC en Paul Krugerlaan elkaar niet beconcurreren, maar versterken. De winkels aan de Paul Krugerlaan hebben vooral een wijkfunctie. De wijkbewoners doen hier hun boodschappen en voorzien in hun dagelijkse behoeften. Het straatbeeld nu wordt bepaald door 'sweethouses', cafés, snackbars en afhaalrestaurants, makelaars en assurantiekantoren, reisbureaus, groentezaken, slagerijen en kapsalons. Enkele landelijke ketens zullen het totaal winkelaanzien behoorlijk verbeteren. In het brancheplan van 2006 zijn hiertoe enkele waardevolle suggesties gedaan.²

Effecten op de wijk economie

De directe impact is de werkgelegenheid die het MLC zelf zal creëren. De winkels, de restaurants, het multifunctionele theater, het hotel en het wellness centre bieden werkgelegenheid voor ruim 100 mensen. Met een actieve regie kan bevorderd worden dat een belangrijk deel van de nieuwe arbeidsplaatsen die hierdoor ontstaan worden vervuld door mensen uit de wijk. De indirecte impact van het MLC voor de economie is veel groter. Verwacht wordt dat het MLC zal leiden tot een flinke stijging van de bestedingen in de

wijk. Het MLC zal onderdeel vormen van de toeristische aantrekkingskracht van Den Haag. Bezoekers van het MLC zullen ook op andere plekken in de stad bestedingen doen.

Organisatie, samenwerking en regie

Versnippering van het vastgoedbezit is een belemmering om de hierboven ontvouwde visie te kunnen realiseren. We worden dan afhankelijk van de partij die het minst hard wil lopen. We spannen ons in om een Wijk Ontwikkelings Maatschappij (WOM) te realiseren die vastgoed aankoopt, opknappt, beheert en verhuurt aan ondernemers die passen in het gepresenteerde profiel. In dit model levert de markt het kapitaal en schept de gemeente voorwaarden die nader onderzocht zullen worden.

Daarbij kan onder meer gedacht worden aan het *geven van toepassing aan de Wet voorkeursrecht gemeenten* en aan *onteigening* van daarvoor in aanmerking komende panden. Ook valt te denken aan een maatregel waarmee *ontwikkel- en verhuurprijzen beheersbaar blijven*. En het doorlichten van regelgeving op belemmeringen voor ondernemerschap. Ondernemers die cruciaal zijn voor de ontwikkeling van een voorziening als het MCL zullen in veel gevallen de eerste jaren nog geen marktconforme huurprijs kunnen betalen. Wellicht kan een gemeentelijke premie die over een paar jaar tot nul kan worden afgebouwd, nodig zijn om hen over de streep te trekken – en daarmee het MCL concept een grotere kans van slagen te geven.

De gemeente zal moeten zorgen dat de openbare ruimte rondom het MLC en de Paul Krugerlaan *schoon, heel en veilig is* en blijft.

Een laatste belangrijke gemeentelijke rol is *ondernemingsbegeleiding*. Die richt zich nu vooral op startende ondernemers. Ook de ondernemer die dat stadium al voorbij is, kan ondersteuning nodig hebben om nog een stap verder te komen. Bijvoorbeeld om vanuit de Paul Krugerlaan de stap naar het MCL te kunnen zetten, of om zich te kunnen handhaven in een opgevaardeerde Paul Krugerlaan die straks na de herstructurering zal moeten voldoen aan de eisen van een gemengder publiek met deels andere wensen en andere service-eisen. Zo ligt het in de lijn der verwachtingen dat de nieuwe Transvalers hogere eisen zullen stellen aan het uiterlijk van winkels en horecagelegenheden. Ook op het gebied van gevelreclame zal de stap naar een hoger niveau gezet moeten kunnen worden. Om haar regiefunctie optimaal te kunnen vervullen, zou de gemeente moeten kunnen sturen op de branchering. Op dit moment is daar geen wettelijke basis (meer) voor. Daardoor is het mogelijk dat in straten als de Paul Krugerlaan te veel gelijksoortige winkels worden gevestigd die elkaar kapot concurreren. Te veel verloop in zo'n straat draagt bij aan een rommelige uitstraling, die niet past bij het imago krachtwijk. Daarom dringen wij er bij het Rijk op aan om ons instrumenten te geven om (zeker in de kracht-

² Brancheplan Paul Krugerlaan, gemeente Den Haag, maart 2006

wijken) een brancheringsbeleid te kunnen voeren.

Een kanszone naar Engels model

Een interessant samenwerkingsmodel zou het Engelse BID (Business Improvement District) kunnen zijn. Cruciaal in dit model is dat de partners samen investeren in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving. Besluiten worden genomen bij meerderheid. De deelnemers verplichten zich om zich te conformeren aan meerderheidsbesluiten en de financiële gevolgen daarvan te accepteren. Dit betekent dat in een BID-samenwerkingsverband het niet de langzaamste en minst innovatieve partij is die het tempo van veranderingen en verbeteringen bepaalt, maar de meerderheid van de samenwerkende partners. Het Engelse BID heeft een wettelijke grondslag, dat de nakoming van afspraken en de vervulling van verplichtingen die uit het BID voortkomen juridisch afdwingbaar maakt en het mogelijk maakt dat de gemeentelijke belastingdienst als incasseerder optreedt. Het kabinet heeft inmiddels besloten onder de naam Experimentenwet bedrijfsgerichte gebiedsverbetering een beperkt aantal (36) Bedrijfsgerichte Gebiedsverbeteringszones op te zetten. Wij vragen aan het Rijk om een van die Bedrijfsgerichte Gebiedsverbeteringszones te realiseren in Transvaal, naast het reeds aangewezen gebied Spuistraat, Vlamingstraat, Venestraat en Wagenstraat. Om ondernemers tot deelname te verleiden, zou een verbinding gelegd kunnen worden met een fiscale faciliteit. Wij stellen voor dat wij samen met het Rijk zo'n constructie voor 1 juni 2008 nader uitwerken.

4.2.1.3. Wijkfestivals en –evenementen

Om de wijk Transvaal goed op de kaart te zetten, is het belangrijk een aantal aansprekende projecten te continueren (Hotel Transvaal, City Mondial, Paul Krugerlaan Bazar), een typisch Transvaals project als de Miss Indiaverkiezing terug te halen naar de wijk en een nieuw Transvaals evenement (Transvaal Nodigt Uit...) op te zetten. Op die manier wordt Transvaal goed op de kaart gezet en wordt publiek uit andere delen van de stad/regio naar de wijk getrokken.

Transvaal Nodigt Uit

Vanuit Transvaal willen we verbindingen leggen met enkele van de vele "werelden" in de stad Den Haag.. Onder de noemer "Transvaal nodigt uit" willen we bruggen bouwen tussen die werelden en de wijk Transvaal. Elk jaar staat een andere wereld centraal.

Daarbij denken we op dit moment aan de Internationale wereld van expats, internationale instellingen en bedrijven, de wereld van Kunst en Cultuur, de wereld van Educatie, de wereld van de (top)Sport en de wereld van het Binnenhof (landelijke politiek). De bewoners(organisaties) van Transvaal nodigen uit. De ontmoeting vindt plaats in het nieuwe Wijkpark Transvaal, op een zondag in de maand juni. Voordat Transvaal een bepaalde wereld, of een andere wijk, uitnodigt voor een festival in het Wijkpark vindt eerst

een voorbereidend werkbezoek plaats vanuit Transvaal naar de uit te nodigen wereld of wijk. Om elkaar alvast een beetje te leren kennen, maar ook om af te tasten of er een basis is voor een duurzame relatie. Om een indruk te geven hoe zo'n festival er uit kan zien:

Events en Urban Marketing Transvaal

De commerciële, economische en maatschappelijke waarde van een 'prachtwijk' als Transvaal is groot. Het is de hoogste tijd om een verfrissend en divers beeld te laten zien van de nieuwe jongeren met een eigen Multi-gezicht. Urban is daarbij het woord. Voor Transvaal moet er ingezet worden op een progressief, innovatief en trendsettend Urban Marketing. Groei-events en urbanconcepten worden ons in de schoot geworpen. Denk daarbij aan

1. Hotel Transvaal
2. Miss Indiaverkiezing Nederland
3. Paul Krugerlaan Bazar (de Oosterse braderie)
4. Festival Transvaal
5. City Mondial

Deze events hebben een relatie met integratie, werkgelegenheid en versterking van de economische zone Paul Krugerlaan, Bedrijventerrein Uitenhagestraat en Haagse Mart. Ze zorgen voor versterking van het imago van Transvaal, zoals Hotel New York dat doet voor de Kop van Zuid of de Bazar voor de Witte de Withstraat in Rotterdam. En voor dat van de Multi-

culturele Stad aan Zee. Het zijn events die er nu toe doen en straks inhoud geven aan het Multicultureel Leisure Complex.

Wat zetten we in?

- We geven uitvoering aan de nota van uitgangspunten lijn 11 zone. t.a.v. de Haagse Markt. Dit is als aanvulling op het al uitvoeringsklaar op de plank liggende plan van aanpak.
- Voor de ontwikkeling van het Multicultureel Leisure Centrum zetten we samen met een private ontwikkelaar/exploitant een samenwerkingsvorm op, met een werkbaar mandaat. We zorgen voor begeleiding van de ondernemers. MLC wordt een wezenlijk onderdeel van de marketing en promotie van Den Haag.
- We investeren stevig in de kwaliteit van de openbare ruimte. Aandachtspunten daarbij zijn het gebruik van goede en duurzame materialen, goede en sfeervolle verlichting en creatieve oplossingen voor parkeren.
- We zorgen voor renovatie van gevels en casco in de Paul Krugerlaan (inclusief luifelplan).
- We investeren fors in gebiedsmarketing (regionaal, nationaal en internationaal).
- Maatregelen om startende en gevestigde ondernemers die cruciaal zijn voor de beoogde upgradings van de Paul Krugerlaan en voor het ons voor ogen staande profiel van het MLC te stimuleren zich in Transvaal te vestigen. Met bijvoorbeeld huursubsidies of huurkortingen. We zetten tenminste de eerste vijf jaar extra in op schoonmaak en handhaving in het winkelgebied. Kern daarvan is een strenge handhaving op vervuiling, fout parkeren en overlast.

Wat doen onze partners?

- Ontwikkelen en exploiteren MLC.
- Oprichten van een WOM voor het kopen van panden, het opknappen van panden conform de gemeentelijke richtlijnen, zorgen voor branchering en ondernemingsondersteuning.
- Gemeente en partners geven vorm aan het BID.
- Bewonersorganisaties, zelforganisaties, religieuze instellingen, ondernemers(-organisaties), jongeren en professionele organisaties werken de wijkfestival-concepten verder uit en dragen zorg voor de organisatie van 6 jaarlijkse festivals (gedurende een periode van tenminste 5 jaar).

Waar staan we over 4 jaar?

- De WOM heeft het leeuwendeel van de Paul Krugerlaan weten te verwerven. Een belangrijk deel van de laan is gerenoveerd. De openbare ruimte is van hoge kwaliteit. De laan is schoon, heel en veilig. Er wordt druk gewinkeld door oude en nieuwe wijkbewoners. Uit de Stadsenquête blijkt dat de tevredenheid van de bewoners over het winkelklimaat en over de leefbaarheid en de veiligheid aanzienlijk zijn verbeterd.
- Dank zij goede branchering zit er meer evenwicht

en duurzaamheid in het winkelaanbod. Een aantal winkels heeft zich aangemeld voor een plek in het MLC.

- De plannen voor het MLC zijn rond, met de bouw is gestart.
- De herstructurering en de realisering van de plannen voor de lijn 11 zone zijn in volle gang.
- De korte termijn plannen voor de Markt zijn uitgevoerd.
- Door de wijkfestivals is het imago van de wijk verbeterd. Bewoners en bedrijven kennen ze en doen er actief aan mee. De festivals trekken bezoekers uit de hele regio en zelfs daarbuiten.

Waar staan we over 10 jaar?

- De herstructurering en de ontwikkeling van de lijn 11 zone zijn af.
- Het MLC is uit de aanloopfase en trekt een groeiend aantal bezoekers, uit de wijk en (ver) daarbuiten. Het MLC is onderdeel van de promotie van de stad. De gemeente bevordert gebruik van het MLC als multifunctioneel centrum.
- Het MLC is een van de brandpunten van wijkcultuur in Den Haag en in Nederland.
- Wereld(s) winkelen in Transvaal is een begrip.
- Onder leiding van een gebiedsmanager wordt gewaakt over een goede branchering in heel Transvaal.
- Mede door een goede begeleiding is de levensduur van de ondernemingen in Transvaal op het stedelijk gemiddelde gekomen.
- Onder meer met evenementen en attracties wordt de aantrekkelijkheid van Transvaal voor bezoekers van buiten de wijk op peil gehouden.
- Via het BID wordt gewaarborgd dat ondernemers mee investeren in de kwaliteit van het leefklimaat en de veiligheid in de winkelgebieden in de wijk.
- Transvaal is door dit alles een gewilde wijk om te wonen en te werken.

4.2.2. Werken

Problemen top vijf

1. Bovengemiddelde werkloosheid
2. Een groot deel van de werklozen heeft een laag tot zeer laag opleidingsniveau
3. Veel werklozen uit de wijk hebben onvoldoende toegang tot kanalen die hen aan werk kunnen helpen
4. Laag opgeleide jongeren en inburgeraars kiezen vaak voor de korte termijn (werk dat snel geld oplevert maar vaak geen duurzaam perspectief biedt) liever dan te investeren in een opleiding die betere kansen biedt voor de langere termijn
5. Er zijn nog te weinig kansen voor mensen die niet geschikt (te maken) zijn voor de arbeidsmarkt.

Waar liggen de kansen?

Werk is de hoogste prioriteit als we in de krachtwijken een duurzame keer ten goede tot stand willen bren-

gen. Werk is de sleutel tot economische zelfstandigheid, maar ook het participatiekader bij uitstek. Door werk krijgen mensen meer zelfvertrouwen, krijgen ze een betekenisvolle plek in een sociaal netwerk, komen ze op een natuurlijke manier in contact met mensen uit alle geledingen van de samenleving en kunnen ze in hun eigen levensbehoefte voorzien. Werk houdt mensen uit zorg- en hulpverleningscircuits en uit de criminaliteit. Het belang van werk wordt al jarenlang breed erkend.

De arbeidsmarkt in West-Europa (en in Den Haag) is de afgelopen decennia ingrijpend veranderd. Er is amper nog on- of laaggeschoold productiewerk. Den Haag heeft zich ontwikkeld tot een kennis- en diensteneconomie. Voor veel banen in zo'n economie is een goede opleiding vereist. Om mensen goede arbeidskansen te geven, zal dus in eerste instantie moeten worden geïnvesteerd in scholing. Dat betekent niet dat mensen met een lage opleiding per definitie kansloos zijn. Door de vergrijzing, de toenemende welvaartsgroei en het groeiend aantal tweeverdieners liggen er veel kansen voor laag opgeleiden in de sfeer van de persoonlijke dienstverlening. In een stad als Den Haag biedt ook de sector toerisme goede perspectieven op werk.

Uit recente onderzoek, blijkt dat diepte-investeringen in groepen met een kleine kans op uitstroom naar de arbeidsmarkt lonen. Reïntegratieactiviteiten maken het verschil.

Werkgevers hebben er een belang bij dat ze hun vacatures kunnen invullen. Ons belang is dat banen in Den Haag zoveel mogelijk door Hagenaars worden bezet. Nauwere samenwerking tussen gemeente en werkgevers moet kunnen leiden tot een betere match tussen vraag en aanbod. Als we erin slagen onze inspanningen te verbinden aan die van partners, zoals werkgevers uit de Haagse regio, moet het mogelijk zijn krachtige combinaties te maken. Er is sprake van een aanhoudend overschot van vacatures. Den Haag is bezig met contract compliance. We voeren ook een actief startersbeleid. Daarop aansluiten, intensiveren en versnellen van lopende aanpakken levert het hoogste rendement op. We zetten in op het vergroten van arbeidsmarkten in de hele stad en regio. De werkloosheid in de krachtwijken kan niet binnen het grondgebied van die wijken alleen worden opgelost. Banen zullen ook (en waarschijnlijk zelfs vooral) daarbuiten moeten worden gerealiseerd.

De antwoorden

We kiezen voor drie actielijnen:

1. Verhogen van de inzet op reïntegratie en gesubsidieerde arbeid
2. Vergroten van de betrokkenheid van werkgevers
3. Versterken van ondernemerschap.

1. Verhogen van reïntegratietrajecten en gesubsidieerde arbeidsplaatsen in de krachtwijken

We verhogen in de krachtwijken onze inspanningen om werklozen aan een baan te helpen. Dat betekent concreet onder meer een verhoging van de reïntegratietrajecten en de gesubsidieerde arbeidsplaatsen in deze wijken. We vragen een vergelijkbare extra inspanning aan instanties als CWI en UWV. In Escamp hebben we succes gehad met een project om alleenstaande mannen in de bijstand actief te benaderen voor arbeidsreïntegratie. Aanleiding om dat project te starten, was het gegeven dat alleenstaanden sterk oververtegenwoordigd zijn in de bijstandspopulatie. Nu gerichte aanpak blijkt aan te slaan, gaan we die bij voorrang uitbreiden naar de centrumwijken, waaronder Transvaal. Het CWI voorspelt dat in 2008 de meerderheid van de werklozen ouder zal zijn dan 45 jaar. Om ouderen (weer) aan het werk te helpen zijn meer – en vooral duurzame – gesubsidieerde arbeidsplaatsen nodig. Gezien het relatief grote aantal ouderen in de bijstand (34 % van de bijstandsgerechtigden is ouder dan 50 jaar) en de uitkeringsduur (65 % van hen heeft al langer dan 2 jaar een bijstandsuitkering) is verhoging van het aantal gesubsidieerde arbeidsplaatsen in de krachtwijken vooral voor deze groep bedoeld.

2. Vergroten betrokkenheid van werkgevers

De economie ontwikkelt zich voorspoedig. Het is nu zaak om te bevorderen dat werkzoekenden uit de krachtwijken van die economische groei kunnen profiteren. Daarvoor is nodig dat het aanbod van werkzoekenden uit die wijken beter gaat aansluiten bij de vraag van werkgevers. Werkgevers spannen zich daar zelf al voor in, door opleidingen te verzorgen via de brancheorganisaties. Om ook op langere termijn te kunnen waarborgen dat vacatures kunnen worden vervuld door werkzoekenden uit de steden (en met name ook uit de krachtwijken) zijn structurele allianties tussen gemeente en werkgevers nodig. Internationale bedrijven worden benaderd om zitting te nemen in een adviesorgaan dat concrete initiatieven moet gaan ontwikkelen op het gebied van beleid, lobby, maatschappelijke acties enz. Daarbij zal het mes aan twee kanten snijden: gemeente en bedrijven trekken samen op voor een betere bereikbaarheid van de stad, bedrijven geven gerichte steun aan scholen in de krachtwijken. In een lokale participatietop maken we afspraken met Haagse en regionale werkgevers over kleinschalige intensieve projecten in de Haagse krachtwijken. Daarbij denken wij deels aan diepteinvesteringen, deels aan initiatieven die binnen afzienbare termijn concrete resultaten afwerpen. Aan de ene kant dus (bijvoorbeeld) erop inzetten dat leerlingen van Haagse scholen een positief beeld ontwikkelen van werk in de verpleging, de schoonmaak of als elektricien; banen met toekomst. En aan de andere kant werkgevers met personeel uit de krachtwijken gericht benaderen met een inburgeringsaanbod voor

hun werknemers. Niet alle initiatieven hoeven gericht te zijn op de onderkant van de arbeidsmarkt. Waarom zou er in een wijk als Transvaal geen toekomstig toptalent kunnen wonen? Samen met werkgevers willen we ons buigen over de vraag hoe we dergelijke talenten eerder kunnen ontdekken en beter kunnen opkweken.

3. Versterken van ondernemerschap

Het aantal trajecten voor startende ondernemers wordt verhoogd. Deze trajecten zijn bedoeld voor mensen met een bijstandsuitkering. Zij krijgen een oriëntatie-, een voorbereidings- en een nazorgtraject. Het voorbereidingstraject start met het schrijven van een ondernemingsplan. De aspirant ondernemer krijgt training op het gebied van marketing, financiële administratie en financieel management, personeel en organisatie. Indien nodig kan hij of zij een vakopleiding volgen. Verder krijgt de ondernemer begeleiding bij het vinden van een passende vestigingslocatie en bij het verkrijgen van financiering. Daarbij worden ook de mogelijkheden van procedure-arme minikredieten betrokken. Na afloop van het traject en de feitelijke start van de onderneming krijgt de ondernemer één jaar lang begeleiding en ondersteuning.

Er komt een pilot voor de verstrekking van minikredieten in Transvaal. Deze pilot richt zich op 15 tot 20 personen. Dit betreft mensen die een zeer intensieve begeleiding nodig hebben om ondernemer te kunnen worden en die een startkapitaal behoeven. In Transvaal wordt ook een "thuisbasis" voor startende ondernemers gerealiseerd. Dit krijgt vorm door in een bedrijfsverzamelgebouw in de wijk een pakket van begeleiding en ondersteuning aan te bieden aan (aspirant) ondernemers. Hiermee wordt een tussenvorm gerealiseerd die de (aspirant) ondernemers de mogelijkheid geeft toe te groeien naar volledige zelfstandigheid.

Wat zetten we in?

Den Haag trekt jaarlijks extra middelen uit voor werkloosheidsbestrijding en stimulering van starters ingezet in Transvaal.

Vitale coalitie Werken

Haagse en regionale bedrijven, Scholen, CWI en UWV.

Waar staan we over 4 jaar?

- Het huidige bestand van bijstandsgerechtigden is, voor zover zij fysiek en psychisch daartoe in staat zijn, aan het werk (in een reguliere of gesubsidieerde baan), volgt een opleiding of doet vrijwilligerswerk.
- 50 procent van de starters die een minikrediet hebben ontvangen heeft zich als ondernemer kunnen handhaven.

Waar staan we over 10 jaar?

- Het aantal werklozen in Transvaal ligt op of rond het stedelijk gemiddelde.
- Twee derde van het aantal starters staat 3 jaar na de start op eigen benen.

4.3. LEREN

Problemen top 5:

1. Veel kinderen, ook autochtone, komen met een taalachterstand het onderwijs binnen.
2. Te weinig samenwerking tussen school, welzijn, sport, cultuur en gezondheid: niet het kind staat centraal maar de diverse aanbieders zelf. Ook de relatie met de gemeente is niet optimaal. Veel gehoorde kritiek op de gemeente vanuit scholen is dat de gemeente te weinig meedenkt en zich te veel beperkt tot het verdelen van schaarste.
3. Scholen hebben onvoldoende ruimte om hun leerlingen na schooltijd een goed aanbod te kunnen doen in de sfeer van sport en cultuur. De meeste voorzieningen zijn slechts een beperkt deel van de dag open en zeker niet in de avonduren, de uren die juist het meest kritisch zijn.
4. Transvaal heeft bijna 2 x zo veel voortijdige schooluitvallers als het stedelijk gemiddelde.
5. De aansluiting tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs verloopt vaak moeizaam.

Waar liggen de kansen?

De school is de organisatie in de wijk met de meeste contacten, ook binnen groepen die voor andere partijen moeilijk tot zeer moeilijk aanspreekbaar zijn. Verdere versterking van de positie van de school biedt goede aanknopingspunten om een duurzame keer ten goede te realiseren. Daar zitten veel haken en ogen aan vast. Kinderen worden op school, thuis en op straat geconfronteerd met verschillende normen- en waardensystemen. Wat op de ene plek absoluut taboe is, is op de andere een elementaire overlevingsvoorwaarde. Het is van vitaal belang dat school, ouders en buurt op één lijn zitten in de bejegening van kinderen. Die gedachte is niet nieuw. Er wordt ook al jarenlang hard aan gewerkt om de samenwerking binnen die driehoek school-thuis-buurt te versterken. Wat steeds duidelijker wordt is dat de ingezette koers meer kracht nodig heeft. Dat betekent meer geld en meer menskracht, maar ook meer regie, minder vrijblijvendheid en effectiever optreden tegen versturende factoren, zoals een (structureel) disfunctioneel thuismilieu of negatieve invloeden op straat.

Versterking van de brede school is in een wijk als Transvaal van eminent belang. Over de invulling gaan we de komende maanden in overleg met de schoolbesturen, de besturen van de betrokken instellingen en andere strategische partijen. Belangrijk punt van aandacht daarbij is hoe we de ouders in dat proces kunnen meekrijgen en hoe we van hen actieve, betrokken partners kunnen maken. We willen in 2008 met mini-

maal 2 scholen van start gaan met een programma op basis van het leerkenprofil zoals we dat hebben geschetst in onze brede school-nota "Ruimte voor de ontwikkeling van kinderen". De andere scholen volgen gefaseerd. Het tempo van die fasering is deels afhankelijk van de ambities en de mogelijkheden van de afzonderlijke scholen, deels van de capaciteit van welzijns-, culturele en sportorganisaties om in de uitwerking van het profiel te investeren en last but not least in het beschikbare budget. Maar aan het eind van de krachtwijkenaanpak-periode willen we dat alle scholen in Transvaal een brede schoolprogramma op maat kunnen aanbieden.

We vinden het belangrijk dat peuters vanaf circa 2,5 jaar kunnen deelnemen aan een voorschoolaanbod. Wat ons betreft zou 'kunnen' ook 'moeten' mogen zijn. Voor kinderen die opgroeien in een gezin waar een andere taal wordt gesproken dan Nederlands, of waar weinig prikkels worden gegeven aan taalontwikkeling, is dat van enorm belang. Veel kinderen uit Transvaal hebben nu al een flinke achterstand opgelopen op het moment dat zij voor het eerst naar school gaan. Met veel inspanning kan die achterstand wel voor een groot deel worden ingelopen, maar zelden helemaal

en altijd ten koste van andere dingen die ook belangrijk zijn voor kinderen. Een goede start voor het leven maak je op de voorschool. Belangrijk is om ouders daarvan te overtuigen en alles op alles te zetten om belemmeringen weg te nemen.

Transvaal heeft geen scholen voor voortgezet onderwijs. Dat betekent dat oplossingen voor problemen als voortijdige schooluitval, het maken van een goede keuze voor een beroepsopleiding en schakeling van school naar arbeidsmarkt buiten de wijk moeten worden gevonden. Dat zeggen we niet om ons hiervan af te maken. Maar het zijn partijen buiten de wijk die als eerste aan zet zijn. Evident is dat deze zaken van belang zijn voor Transvaalse jongeren. Het is dan ook zeker het overdenken waard om bijvoorbeeld een deel van het welzijnsfaciliteiten voor 12 plussers in Transvaal in de toekomst, onder nader te bepalen voorwaarden, weg te zetten via de v.o.-scholen die door Transvaalse leerlingen worden bezocht, ook al liggen deze scholen buiten de wijk. Daarop willen we ons de

komende maanden nader bezinnen.

Een ander, hiermee samenhangend punt dat daarbij aan de orde moet komen, is de vraag hoe de informatie uitwisseling tussen professionals die met 12 plussers werken kan worden verbeterd. Als jeugdigen buiten de wijk naar school gaan, speelt een belangrijk deel van hun leven zich buiten die wijk af. De school, maar bijvoorbeeld ook de wijkagent in de wijk waar die school staat, beschikken over veel kennis over de jeugdige. In de huidige situatie wordt die kennis echter niet of nauwelijks gedeeld. Voor de bejegening, begeleiding en ondersteuning van jongeren kan het van groot belang zijn dat zulke informatie structureel en systematisch wordt uitgewisseld, zodat tijdig adequate maatregelen kunnen worden genomen waarmee ontsporing kan worden voorkomen.

De antwoorden

4.3.1. Brede school

De brede school is bedoeld om achterstanden zo vroeg mogelijk te herkennen en te lijf te gaan. Maar ook om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. De brede school heeft de ambitie om een integrale voorziening te zijn (of op termijn te worden) voor alle kinderen tussen 4 en 12 jaar. Een voorziening die onderwijs biedt, maar ook zorgt voor zinvolle vrijetijdsbesteding, waarin wordt doorgewerkt aan wat er op school is opgebouwd. Bijvoorbeeld aan het vergroten van de sociaal-emotionele vaardigheden van de kinderen. Een voorziening die nauw samenwerkt met welzijn, sport en cultuur. Een voorziening die problemen vroegtijdig onderkent en daarbij de hulp kan inschakelen die nodig is om het kind binnenboord te houden. Een voorziening die ouders serieus neemt, hen actief betreft bij activiteiten op school maar hen ook in hun waarde laat als opvoeder. Ouders worden positief benaderd, als kans en niet als bedreiging. Waar dat nodig is, worden ouders gesteund in hun persoonlijke ontwikkeling. Dat helpt hen om sterker in het leven te staan, maar ook om een betere opvoeder en een nog waardevoller partner van de school te zijn. Van de 37 basisscholen in de vier krachtwijken vallen er 31 binnen de categorie zeer zware achterstandscholen en komen dus in aanmerking voor invoering van het leerkenprofil. Daaronder bevinden zich alle basisscholen in Transvaal. Het leerkenprofil kan als volgt worden samengevat:

- Het is gericht op het wegwerken van onderwijsachterstanden en op het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen.
- Ontwikkeling van talenten krijgt ruime aandacht.
- Het leerkenprofil zet in op de versterking van competenties die kinderen nodig hebben om zich te ontwikkelen tot zelfstandige en volwaardige burgers in onze samenleving.
- Verbeteren van de taalprestaties en versterken van de sociaal-emotionele ontwikkeling staan daarbij centraal
- Ouderbetrokkenheid neemt een belangrijke plaats

in: de school heeft ouderbeleid structureel geïntegreerd in het schoolbeleid.

Concreet krijgt dat op de volgende manier handen en voeten:

- De schooldag wordt met 6 uur verlengd voor een extra aanbod gericht op taalontwikkeling, sport en cultuur, burgerschap, huiswerkbegeleiding maar ook preventieve programma's voor gedragsproblemen. De samenwerking met instellingen zoals welzijnsorganisaties, GVO en sport speelt daarbij een belangrijke rol, op basis van een gezamenlijke visie. Het aanbod voor jongeren van 's morgens vroeg tot 's avonds kan onder meer bestaan uit taalontwikkeling, sociale vaardigheden, burgerschap, sport en cultuur, techniek, ICT, huiswerkbegeleiding, preventieve programma's voor gedragsproblemen. Het extra aanbod heeft geen recreatief karakter, maar is gericht op de versterking van competenties van kinderen, vooral op het gebied van taal, sociaal-emotionele ontwikkeling en sociale binding.
- De brede school vormt samen met de nabijgelegen peuterspeelzaal een voorschool.
- Structurele inzet van een coördinator ouderbetrokkenheid bij en na deelname aan "Meer kansen met ouders"
- De gemeente stelt coördinatie-uren beschikbaar voor het vormgeven van de samenwerking tussen de partners en bekostigt de extra leertijd.

Aandachtspunten bij de verdere ontwikkeling van de brede school zijn:

- Draagvlakverwerving op verschillende niveaus (op de werkvloer, bij het management, bij de besturen, bij de samenwerkingspartners, bij de ouders)
- De invulling en de kaders moeten werkendeweg ontwikkeld worden. Daarom wordt in eerste instantie ingezet op een beperkt aantal enthousiaste en innovatieve scholen met voldoende verandercapaciteit.
- De continuïteit van het ingezette beleid moet gewaarborgd kunnen worden. Dat betekent onder meer dat er genoeg geld moet zijn om de uitbreiding van het aantal uren en de coördinatiefunctie structureel te maken.
- Uitbreiding naar de andere in aanmerking komende scholen vindt plaats na evaluatie van de effectiviteit van het profiel. Voor het invoeringstraject is een stappenplan gemaakt. Op korte termijn zullen de subsidiekaders en het concept worden uitgewerkt. Bundeling van subsidiestromen staat op de agenda voor de middellange termijn, het vastleggen van een gezamenlijke pedagogische visie voor de lange termijn.

De actiepunten

- 1 Binnen de 10 jaar van de Krachtwijkanaanpak wordt het leerkansenprofiel gefaseerd ingevoerd op alle basisscholen in Transvaal. Daarbij wordt in ieder geval een leertijduitbreiding van 6 uur per

week gerealiseerd. De verdere uitwerking van het concept brede school is maatwerk per school. Daarover gaan wij de komende maanden in overleg met de verschillende schoolbesturen.

- 2 We breiden de capaciteit van de voorscholen uit. De toeleiding van peuters naar de voorscholen wordt verder verbeterd. We streven ernaar dat in 2011 alle peuters in Transvaal van 2,5 jaar en ouder naar de voorschool gaan.
- 3 We zeiden het al: handen en voeten geven aan het concept brede buurtschool is maatwerk. Elke school zal dit op een andere manier doen. We willen op een of twee scholen in Transvaal experimenteren met een ver(der)gaande invulling van dit concept, waarin de school zich (door)ontwikkelt tot een spil in de wijk. Door intensieve samenwerking met instellingen uit de omgeving ontstaat een school met verschillende functies, waarbij de school de spil vormt in de wijk en de wijk de school binnen komt. Door het inzetten van combinatiefuncties wordt het mogelijk om ook de aansluiting tussen school, onderwijs en sport te versterken. De school richt zich niet alleen op de leerlingen en de ouders, maar ook op de overige buurtbewoners.
- 4 We spannen ons in voor optimalisering van ruimtegebruik. Scholen en welzijnsinstellingen hebben behoefte aan meer ruimte. De mogelijkheden om op grote schaal accommodaties te gaan bouwen of ingrijpend te verbouwen, zijn beperkt. Oplossingen zullen daarom moeten worden gezocht in de sfeer van vergroting van de doelmatigheid van het gebruik van bestaande ruimten, in wijken waar dat mogelijk is wellicht aangevuld met een beperkte uitbreiding of aanpassing. Die operatie is in het belang van alle betrokken partijen. Doelmatiger gebruik van ruimte kan immers behalve problemen van scholen ook problemen van welzijnsinstellingen, vrijwilligers-organisaties en andere partners oplossen. Het optimaliseren van het ruimtegebruik maakt onderdeel uit van de onder 3 genoemde experimenten.

Wat is onze inzet?

Den Haag garandeert maximale inzet voor de basisscholen in Transvaal vanuit haar eigen beleidskader voor de brede school. Scholen uit Transvaal die zich aanmelden om brede school te worden, worden bij voorrang in aanmerking gebracht voor een bijdrage uit het gemeentelijk budget.

Vitale coalitie leren

Scholen (basisonderwijs en voortgezet onderwijs), welzijnsinstellingen, corporaties, kinderopvanginstellingen, sportverenigingen, culturele instellingen, openbare bibliotheek en ouders.

Waar staan we over 4 jaar?

- Een pilot intensief ruimtegebruik is afgerond. Aan de hand van de resultaten kan een besluit worden

genomen over verdere uitbreiding.

- Twee scholen zijn al een of twee jaar bezig met uitvoering van een brede school-aanbod overeenkomstig het leerkanalenprofiel, nog twee andere scholen staan op het punt daarmee van start te gaan.
- Er ontstaan niet-vrijblijvende partnerschappen tussen de school en instellingen in de sfeer van welzijn, cultuur en sport. In die partnerschappen wordt samengewerkt aan het ontwikkelen van een gezamenlijke visie en wordt overleg gepleegd over de inzet van elkaars middelen ten behoeve van de kinderen en hun ouders.

Waar staan we over 10 jaar?

- Brede school is operationeel op alle scholen in Transvaal.
- De school en zijn partners werken vanuit een gezamenlijke visie en nemen samen besluiten over de inzet van middelen.
- Het aantal leerlingen dat na het basisonderwijs doorstroomt naar havo en vwo ligt op of rond het stedelijk gemiddelde
- Het aantal ouders dat meedoet aan activiteiten van of vanuit de school is verviervoudigd ten opzichte van 2007.

4.3.2. Sport

Sport is leuk en belangrijk. Het biedt spelplezier, motiveert om te presteren en combineert ontspanning met discipline. In Den Haag doet 58 procent van de volwassenen en meer dan 80 procent van de jongeren aan sport. Wij willen de sport inzetten voor het verbeteren van de leefbaarheid, de verbondenheid van (nieuwe) Hagenaars met hun stad en met elkaar en een gezonde leefstijl. Sportverenigingen en hun accommodaties spelen hierbij een grote rol. Samen met de rijksoverheid, ondernemers, sportbonden, onderwijs, kinderopvang, welzijnsinstellingen en andere partners zullen wij sportverenigingen hierbij intensief ondersteunen. De behoefte van bewoners uit Transvaal om mee te doen aan laagdrempelige sportactiviteiten dicht bij huis, staat hierbij centraal. Het aantal bewoners uit Transvaal dat (actief) lid is van een reguliere sportvereniging blijft achter bij het Haagse gemiddelde (18% t.o.v. 28%). In de leeftijdscategorie 4 tot 70 jarigen is er minder sportdeelname dan het Haagse gemiddelde (41% t.o.v. 62%). Daarom is het belangrijk om in de wijk voorzieningen aan te bieden die het beoefenen van sport mogelijk maken en deelname stimuleren. In Transvaal is momenteel 1 sporthal, beschikken we over 5 gymzalen en zijn 11 plekken in de openbare ruimte geschikt voor sportieve activiteiten. Er zijn twee sportwerkers actief. Die inzet wordt gecontinueerd. Daarnaast willen wij inzetten op de volgende zaken:

- Het aanpassen van 5 gymzalen voor naschoolse sportgebruik.
- Het uitvoeren van sportieve activiteiten in die gymzalen.

- Onderzoek naar de aanleg en exploitatie van een sporttuin op het Beyersveld.
- Het aanpassen van het sportveld Spionkopveld
- Het ontwikkelen van twee samenwerkingsverbanden (Transvaal Noord/Midden en Transvaal Zuid) met scholen ten behoeve van een naschools sportaanbod voor jongeren en volwassenen.
- Het zoeken van een geschikte locatie om de Stichting Lady's Gym (aerobics voor en door vrouwen) te huisvesten.

Wat doen wij?

- onderzoek, mogelijke aanleg en exploitatie sporttuin Beyersveld
- ondersteuning van voor de wijk belangrijke sportaanbieders (aanpassen accommodaties en versterken organisatiestructuur)
- 2 samenwerkingsverbanden 8 scholen
- aanpassen sportveld Spionkopveld
- aanpassen en faciliteren 5 gymzalen tbv naschoolse sportbeoefening
- het zoeken naar en inrichten van een locatie voor Lady's Gym

Wat doen onze partners?

Scholen

- sportaanbod onder schooltijd
- faciliteren naschoolssportaanbod

Welzijnswerk

- Organiseren laagdrempelige (sport)activiteiten

Sportverenigingen

- Het leveren van een (trainings) aanbod in de wijk Transvaal

Waar zijn we over 4 jaar?

- Er is zijn twee samenwerkingsverbanden van scholen t.b.v. naschools sportaanbod voor de wijk Transvaal
- Het aantal accommodaties voor sport is uitgebreid
- Het verschil in sportdeelname ten opzichte van het stedelijk gemiddelde is gehalveerd
- Lady's Gym beschikt over een goede accommodatie en vrouwen nemen deel aan de activiteiten
- Het onderzoek naar de aanleg van een Sporttuin op het Beyersveld is afgerond

Waar zijn we over 10 jaar?

- De inwoners van de wijk Transvaal scoren op het gebied van deelname aan sportverenigingen en sportieve activiteiten op het Haagse gemiddelde.
- Er is een sporttuin in de wijk gerealiseerd

4.4. INTEGRATIE

Onder burgerschap verstaan wij het voelen en nemen van sociale verantwoordelijkheid. Een Hagenaar weet zich mede-eigenaar van zijn straat en zijn buurt. Hij is bereid te investeren in de kwaliteit van zijn leefomgeving. Het gaat ons om het geheel van activiteiten dat nodig is om mensen of groepen bij de samenleving te trekken of te houden. Die belemmeringen kunnen liggen in taalachterstand en cultuurverschil, armoede, gezondheidsproblemen of sociaal-maatschappelijke problematiek die eerst moet worden opgelost voordat men aan participatie kan toekomen. Tevens gaan wij in deze paragraaf in op de vraag hoe wij burgers uitdrukkelijk(er) bij de leefbaarheid, de veiligheid, de sociale cohesie en de ontwikkeling van hun wijk kunnen betrekken.

Problemen top-vijf

1. Nog te veel oud- en nieuwkomers worden niet bereikt met het inburgeringsaanbod.
2. Gezondheidsproblemen en armoede leiden in Transvaal boven het stedelijk gemiddelde tot maatschappelijk isolement.
3. De aanpak van multiprobleemgezinnen loopt nog te vaak vast, enerzijds omdat hulpverleners in de gezinnen niet echt voet aan de grond kunnen krijgen, anderzijds omdat vaak meerdere hulpverleners betrokken zijn en daardoor afstemmingsproblemen ontstaan.
4. Het aandeel jongeren dat uitvalt of dreigt uit te vallen is hoger dan elders in Den Haag. De problematiek uit zich onder meer in relatief hoge schooluitval, hogere werkloosheidscijfers, meer jongerenoverlast en jeugdcriminaliteit.
5. Slechts een relatief klein deel van de wijkbevolking neemt deel aan vrijwilligerswerk of aan participatieprocessen. Vooral voor jongeren en migranten is de drempel vaak nog te hoog.

Waar liggen de kansen?

Inburgering wordt nog te veel als een plicht beschouwd in plaats van een kans om snel en goed thuis te raken in de Nederlandse samenleving. De nieuw Wet Inburgering was bedoeld om inburgeren minder vrijblijvend te maken. Dat is deels gelukt, maar nog niet helemaal. Als je een klein baantje hebt, al is het maar voor een paar uur per week en zonder enig reëel perspectief voor de langere termijn dan kun je er al aan onttrekken, sterker nog, dan mag je niet eens meer meedoen.

Om het verschil te kunnen maken, moeten meer mensen een inburgeringsprogramma kunnen volgen

en moet het programma aantrekkelijker en effectiever worden gemaakt.

Den Haag maakt in zijn reguliere beleid ruimte voor initiatieven van burgers om hun leefomgeving te verbeteren of bruggen te bouwen tussen generaties of bevolkingsgroepen. Via het Fonds Burgerschap wordt jaarlijks 1 miljoen euro beschikbaar gesteld voor plannen van burgers en hun organisaties. Daarnaast is er geld vrijgemaakt voor initiatieven van burgers die met openbaar groen te maken hebben en wordt ook vanuit het WMO-beleid initiatief gestimuleerd. Er is al veel, maar nog niet genoeg.

Met name in de krachtwijken kunnen nog te weinig mensen de weg naar die middelen vinden. Dat kan verschillende oorzaken hebben. Het Fonds Burgerschap is nog jong, het Haagse WMO-beleid ook. Maar daar kunnen we het niet mee afdoen. Mensen in de krachtwijken hebben het soms extra moeilijk om door de vele bomen in gemeenteland het bos te vinden. Ook zijn er verschillen tussen bevolkingsgroepen. De Turkse bevolkingsgroep, dominant in het straatbeeld van de Schilderswijk en Transvaal aanwezig, komen we nauwelijks tegen op activiteiten of manifestaties die voor bewoners bedoeld zijn. En toch is dit een heel actieve groep die in zijn eigen kring indrukwekkend veel tot stand kan brengen. De aansluiting op de rest van de Haagse samenleving komt echter maar moeizaam tot stand.

Veel burgers hebben moeite met het gemeentelijk

subsidiesysteem en de eisen die dat stelt. We eisen van burgers plannen die niet alleen goed doordacht, maar ook helder omschreven zijn. Subsidiegeld is gemeenschapsgeld, dus we vinden het vanzelfsprekend om een goede verantwoording te vragen, compleet met bonnetjes en rekeningen. We willen weten met wie we zaken doen. Dat betekent dat een enthousiaste groep burgers die samen iets wil doen waar ze gemeentelijk geld voor nodig hebben eerst 'even' langs de notaris moet om een vereniging of een stichting op te richten. Subsidieaanvragen worden zorgvuldig getoetst aan het gemeentelijk beleid.

*De antwoorden***4.4.1. Inburgering**

Inburgering is een complex proces. Het resultaat wordt mede beïnvloed door de persoonlijke situatie van de deelnemer, de mate waarin diens gezin en omgeving bij de inburgering zijn betrokken en de mate waarin de inburgeraar te maken heeft met sociaal-maatschappelijke problemen zoals werkloosheid of schulden. De invloed van die omgevingsfactoren is in het verleden niet altijd goed ingeschat. Mede daardoor vielen de resultaten van inburgeringstrajecten soms tegen. Daarbij speelt ook een rol dat inburgering nu nog een verkeerd imago heeft. Inburgering moet meer beleefd worden als een “classy”opleiding. Momenteel worden de cursussen vaak gegeven in locaties met weinig uitstraling. Inburgering moet een inspirerender imago krijgen, waardoor het niet meer als een plicht maar als een kans wordt beschouwd. Vereist daarvoor is in de eerste plaats dat de kwaliteit omhoog gaat. Maar ook dat het programma veelzijdiger en uitdagender is. Met name het aspect participatie (meedoen aan de samenleving) zou een steviger plek moeten krijgen.

Ander punt van aandacht is dat de huidige wet- en regelgeving belemmeringen opwerpt. Wij mogen op dit moment geen aanbod doen aan inburgeringsplichtigen die werken, zelfs niet als het om een klein parttime baantje met nauwelijks enig toekomstperspectief gaat. Het Rijk heeft ons een bestand potentieel inburgeringsplichtigen aangeleverd van circa 22.000 mensen. Bij de intake blijkt dat veel meer mensen (gedeeltelijk) aan het werk zijn dan werd verwacht. Op basis van de huidige regelgeving kunnen we maar aan 10 procent van de mensen die uit het bestand van potentiële inburgeraars worden opgeroepen daadwerkelijk een aanbod doen. Duidelijk mag zijn dat dit niet opschiet.

In het kader van de Krachtwijknaankpak willen we een stevige impuls aan de inburgering geven. We willen gericht aan de slag met delen van een wijk. Inzet daarbij is meer deelnemers, een beter en inspirerender aanbod en betere resultaten. Vooruitlopend op het Deltaplan Inburgering willen we pilots uitvoeren waarin inburgering wordt gekoppeld aan werk of andere vormen van maatschappelijke participatie. Als sprake is van sociaal maatschappelijke problemen in het gezin (b.v. in de sfeer van schulden/armoede, gezondheid of welzijn) die de participatie belemmeren, wordt een actieve verbinding (met een ‘warme overdracht’) gelegd met organisaties die de benodigde hulp kunnen bieden. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij het voorgenomen project dat gericht is op huisbezoeken aan en coaching van gezinnen met meerdere problemen (zie paragraaf 4.4). Bij de werving voor verplichte en vrijwillige inburgering zal gebruik gemaakt worden van de bestaande sociale infrastructuur zoals scholen, welzijnsinstellingen, ondernemers en actieve vrijwilligers(organisaties).

Dit alles vraagt om een zeer intensieve begeleiding van de deelnemers en nauwe samenwerking met betrokken partners. De pilot beperkt zich daarom in eerste instantie tot maximaal 50 deelnemers (en hun gezinsleden) verdeeld over twee straten. Voor de uitvoering wordt een professionele marktpartij ingeschakeld die de “classy” formule waar kan maken. Succesvolle elementen uit de methodieken van eerdere projecten (zoals Pavem en het project ‘Nederlands Gebiedenderwijs’) worden waar zinvol in de pilot toegepast. De kosten van de pilot zijn opgenomen in de financiële paragraaf. In Transvaal willen wij het accent leggen op maatschappelijke participatie. De deelnemers aan de pilot gaan gedurende enkele weken een maatschappelijke stage volgen op een school, een sportvereniging, een bewonersorganisatie, een welzijnsinstelling of een andere non-profitorganisatie.

Zij komen zo in aanraking met organisaties waar ze normaal gesproken niet snel mee in contact zouden komen, verruimen hun sociale netwerk en maken kennis met vrijwilligerswerk. Hun inzet vindt plaats op basis van een contract. Deelname wordt beloond met een stimuleringspremie, bijvoorbeeld in de vorm van “social airmiles” (zie hiervoor de paragraaf Integratie). De maatschappelijke stage is niet bedoeld om organisaties aan goedkope werkkrachten te leveren. Primaire inzet is dat inburgeraars inzicht krijgen in de Nederlandse samenleving: dat zij leren wat scholen en sportverenigingen van ouders verwachten, hoe een vereniging functioneert, hoe vrijwilligerswerk in deze samenleving functioneert. Maar ook dat zij daadwerkelijk meedoen aan de uitvoering van activiteiten, op dezelfde voet en met dezelfde rechten en plichten als de reguliere vrijwilligers.

We zouden graag aan iedereen die behoefte heeft aan inburgering een aanbod willen doen. Daarvoor is nodig dat de wet gewijzigd wordt, zodat we ook de mensen kunnen bedienen die (gedeeltelijk) werken. Maar ook dat er meer geld beschikbaar komt, uit het Deltaplan Inburgering en/of het Krachtwijkbudget.

Kosten kwaliteitsverbetering inburgering**Wat zetten we in?**

Den Haag zet jaarlijks extra middelen in voor inburgering in Transvaal.

Vitale coalitie inburgering

Gemeente/Haags Startpunt Nieuwkomers, scholen, aanbieders van taalcursussen, sportverenigingen, welzijnsinstellingen, culturele organisaties, overige non-profit organisaties, bewoners en hun organisaties.

Waar staan we over 4 jaar?

- Het bereik van de inburgering is ten opzichte van 2007 substantieel verruimd.
- Alle inburgeraars in Transvaal volgen een maatschappelijke stage bij een school of een non-profit organisatie.

Waar staan we over 10 jaar?

- Iedere inburgeringsbehoevende krijgt een (niet-vrijblijvend) aanbod dat mede bestaat uit een maatschappelijke stage van enkele weken bij een non-profitinstelling of een school.
- Tenminste 20 procent van de inburgeraars sluit na afloop van zijn maatschappelijke stage een vrijwilligerscontract af met een school of een non-profit instelling.

4.4.2. Armoedebestrijding

Relatief veel inwoners van Transvaal hebben een laag inkomen. Velen hebben ook nog eens gezondheidsproblemen. Dat belemmert hun mogelijkheden om te werken of te participeren. Om de dienstverlening in het kader van armoedebestrijding (inkomsondersteuning, schuldhulpverlening, collectieve verzekering, Ooievaarspas etc.) in de krachtwijken beter onder de aandacht te brengen zullen diverse wijkgerichte acties worden uitgevoerd.

- De gemeentelijke dienst SZW biedt op dit moment een collectieve verzekering aan voor mensen met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Het is een belangrijk instrument in de strijd tegen het onverzekerd zijn en daarmee samenhangende schuldenproblematiek, maar ook voor het realiseren van een aanbod op het gebied van gezondheidspreventie. Om het aantal verzekerden te vergroten, wordt jaarlijks een stadsbrede publiekscampagne gevoerd in het najaar. De ervaring leert dat juist de meest kwetsbare groepen toch buiten beeld blijven. Wij willen een experiment opzetten waarbij in een intensieve wijkgerichte actie wordt getracht het aantal collectief verzekerden te doen toenemen. Daarbij wordt gedacht aan een klein wijkgericht team dat door middel van netwerken in de wijk een doelgroep bereikt die zich door een stadsbrede aanpak niet aangesproken voelt. Samenwerking wordt gezocht met verschillende partijen zoals huisartsenpraktijken, de dienst OCW, hulpverleners in de zorg, scholen en andere relevante partijen. Er wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij al bestaande locaties in de wijk (b.v. een brede buurtschool of gezondheidscentrum). Met deze wijkgerichte campagne voor de collectieve verzekering willen we in 2008 een start maken in de Schilderswijk. Bij succes breiden we haar uit naar de andere 3 wijken, waaronder Transvaal.

Vitale coalitie armoedebestrijding

Gemeente, zorginstellingen, huisartsen en scholen.

Waar staan we over 4 jaar?

- Aantal collectief verzekerden is toegenomen.

Waar staan we over 10 jaar?

- Iedereen is collectief verzekerd.

4.4.3. Gezondheid

Bewoners uit Transvaal zijn vaker ziek en leven korter dan bewoners uit andere wijken. Dit hangt vooral samen met leefstijlfactoren zoals roken, te veel eten en te weinig bewegen. We willen maatregelen ontwikkelen dan wel verder uitbouwen die laagdrempelig zijn en aansluiten bij de culturele diversiteit van de wijkbewoners. Dit geldt zowel voor activiteiten als voor voorlichting. Een voorbeeld hiervan is "Bewegen op recept". Daarbij krijgen bewoners een recept waarmee ze onder begeleiding gaan bewegen om zo te werken aan hun conditie. Ook hierin kunnen informele netwerken een belangrijke rol spelen doordat de leden met elkaar problemen in een vertrouwelijke omgeving bespreken. Vertrouwenspersonen spelen hierbij een belangrijke rol.

In de activiteits sfeer denken wij aan een intensivering van de activiteiten opgenomen in de vier actieprogramma's Gezond Kunnen Leven (omvat o.a. aanpak van overgewicht en alcoholmatiging), Gezond Kunnen Zijn Op School, Gezond Van Geest Zijn en Gezond Wonen. Hierdoor kan de aanpak die in deze programma's is vervat in Transvaal meer kracht krijgen. Andere maatregelen richten zich op het begeleiden van het proces in het netwerk van gezondheid, maar ook door het aanbieden van sportmogelijkheden. Ook de gezondheidsmakelaar doet haar entree in Transvaal. Een gezondheidsmakelaar bevordert en verbindt initiatieven van gemeente, professionals en burgers. Daarnaast kan hij ook als regisseur optreden naar de samenwerkingspartners op wijkniveau. Hiermee is ook een verbreding ten opzichte van het gezondheidsbeleid mogelijk, bijvoorbeeld naar onderwijs, welzijn of sport.

Wat zetten wij in?

- Gezondheidsmakelaar
- Kernnetwerken: gezondheidsmakelaar, een gezondheidswerker van de GGD, een stadsdeelmedewerker van Welzijn en een opbouwwerker
- Vertrouwenspersonen
- Aanleg sporttuin Beyersveld (zie onder Leren, par. 3.2.)
- Ondersteuning van voor de wijk belangrijke sportaanbieders (aanpassen accommodaties en versterken organisatiestructuur)
- Samenwerkingsverbanden 8 scholen (zie onder Leren)
- Aanpassen sportveld Spionkopveld

Vitale coalitie Gezondheid

Gemeente, STIOM, Meavita, gezondheids-centrum, onderwijs, sportverenigingen en welzijnswerk (WES), Haag Wonen en Staedion.

Na overleg met partners kan de mogelijke inbreng van expertise zijn:

STIOM

- Preventieve aanpak om gezondheidsachterstanden aan te pakken door de inzet van een project-leider.
- Afstemmen en stroomlijnen van de gezamenlijke inspanningen binnen de sociale pijler (programmatische samenhang, coördinatie en afstemming van de afzonderlijke initiatieven)

Meavita

- Aanbieden sportfaciliteiten
- Aanbieden locaties voor eerste lijn hulp
- Aanbieden van preventieve cursussen

Welzijnswerk

- Organiseren laagdrempelige (sport)activiteiten

Gezondheidscentrum

- individuele hulpverlening in combinatie met multidisciplinaire overleggen, o.a. tussen zorg en welzijn
- multidisciplinaire zorg- en preventieprogramma's voor: overgewicht, multiprobleemgezinnen, specifieke lage rugklachten, (preventie) diabetes, COPD, bewegen op recept, tips voor de huisdokter, zwangeren
- activiteitenprogramma's voor: vrouwengroepen (i.s.m. Nieuwe Sporen), mannengroepen voor allochtone mannen met licht depressieve klachten, groepsvoorlichtingen, bewegen
- informatievoorziening op de gebieden: gezondheid (voorlichters/allochtone zorgconsulenten), sociaal-juridisch, maatschappelijk (i.s.m. welzijnswerk en gemeente).

Haag Wonen

- sportvoorzieningen
- 1 keer per vijf jaar 'APK-keuring' voor alle woningen

Staedion

- voorlichting

Waar zijn we over 4 jaar?

- Er is een gezondheidplatform werkzaam voor de wijk Transvaal
- De gezondheidsmakelaar heeft een uitgebreid netwerk opgebouwd in de wijk Transvaal
- De eerste resultaten van gezondheids- en sportactiviteiten worden zichtbaar

Waar zijn we over 10 jaar?

- De inwoners van de wijk Transvaal scoren op het gebied van gezondheid op het Haagse gemiddelde.

4.4.4. Multi-probleemgezinnen

4.4.4.1. Integrale aanpak

Gezinnen met meerdere problemen worden in de analyse- en planfase herhaaldelijk genoemd als aandachtspunt. Het gaat om problemen op het gebied van gezondheid, participatie, onderwijs en werk, armoede, zorg enz.

Bij de oplossing van deze problemen, zijn vaak erg veel partijen betrokken. De instrumenten zijn grotendeels in handen van de diensten OCW (zorg, welzijn,

onderwijs) en SZW (armoedebestrijding, werk, voorzieningen gehandicapten, inburgering). Zij hebben met veel betrokken instanties een opdrachtgevers- of samenwerkingsrelatie.

Huisbezoek en gezinscoaching als werkmethode ligt voor de hand indien naar een integrale oplossing van deze problemen wordt gestreefd. Voorwaarden bij een integrale aanpak zijn:

- de problemen van het gezin staan centraal
- het gezin wordt in zijn maatschappelijke context gezien, waarbij zo nodig en wenselijk de relevante omgeving (familie, religieuze groep) wordt ingeschakeld om betrokkenen te overtuigen van het belang om hulp te aanvaarden en om hulpverleners te helpen om verantwoord om te gaan met contextuele effecten van hun handelen (wat betekent een interventie voor de positie van de ontvanger ervan in zijn relevante omgeving)
- een goede inventarisatie van /afstemming tussen alle betrokken partijen
- een krachtige coördinatie

4.4.4.2. Huisbezoeken

De diensten OCW en SZW gaan gezamenlijk een methode uitwerken voor het uitvoeren van huisbezoeken in de krachtwijken. De aftrap in de vorm van een eerste brainstormbijeenkomst vindt eind september plaats. Opdracht is: één analyse en één punt waaruit de coördinatie van de hulpverlening plaats vindt. De ervaringen opgedaan met succesvolle samenwerking gericht op dak- en thuislozen kunnen hierbij worden benut. Een optie is een aanpak waarbij signalen over kinderen van school, jongerenwerk, e.d. in de wijk of van instanties (politie, gezondheidszorg, woningbouwvereniging, Werkbeurs, enz) aanleiding geven de thuissituatie in ogenschouw te nemen. Een andere benadering is de straatgerichte aanpak. Daarbij zijn de problemen in een bepaalde straat of een deel van de buurt leidend.

Parallel aan het ontwikkelen van een methode voor integrale huisbezoeken gaan we ons inspannen voor het ontsluiten van de informatiesystemen van de diverse instanties, zodat integrale dienstverlening kan worden geboden. Dit is technisch gezien een ingewikkelde opgave. Daarnaast bestaat in het kader van de privacywetgeving een aantal blokkades waarvoor we de medewerking van het Rijk nodig hebben in de vorm van het wettelijk mogelijk maken van uitwisseling van informatie tussen diverse dienstverlenende instanties.

4.4.4.3. Vroegtijdige interventie in gezinnen

Transvaal is een dichtbevolkte, kinderrijke, multiculturele wijk met een groot aantal nieuwkomers. Relatief veel kinderen groeien niet in optimale omstandigheden op. In een aantal gevallen, dreigt zelfs regelrechte ontsporing. Problemen van en met kinderen en jongeren zijn vaak te herleiden tot de gezinssituatie. Het ontbreekt aan structuur, de ouders zijn onvoldoende geïntegreerd in de samenleving en hebben geen of onvoldoende grip (meer) op hun kinderen. Met de inzet van gezinscoaching proberen we de problemen bij de kern

aan te pakken.

VIG (Vroegtijdige Interventie in Gezinnen) is een intensieve gezinscoaching voor multiprobleemgezinnen. Een methodiek die is ontwikkeld en wordt uitgevoerd door de organisatie RADAR. Deze methodiek is in Den Haag al met succes toegepast in het kader van de aanpak van de Marokkaanse jongerenproblematiek.

In Transvaal gaan we een koppeling leggen tussen VIG en de vertrouwenspersonen die al actief zijn in het kader van het gezondheidsproject "Nieuwe Sporen". Deze vertrouwenspersonen hebben in veel gezinnen een goede ingang, weten hoe sociale verbanden in de diverse gemeenschappen in elkaar zitten en hoe de familiestructuren werken en zijn bovenal onderdeel van de leefwereld van deze gezinnen.

VIG wordt ingezet waar andere hulpverleners niet (meer) binnenkomen of geen effect sorteren. VIG brengt structuur in gezinnen aan en rust ouders toe voor hun opvoedingstaak. De VIG-doelgroep zijn kinderen en jongeren die delicten hebben gepleegd en/of opgroeien onder omstandigheden die een verhoogd risico op ontsporing bieden. Risicofactoren zijn: overlast, criminaliteit in het gezin, schooluitval, vrienden met justitiële contacten, mislukte hulpverleningstrajecten.

Doel van de aanpak is dat ouders hun verantwoordelijkheid (her)nemen met behulp van de extra bagage die zij via VIG hebben gekregen, dat de kinderen delictgedrag stoppen en een nieuw perspectief krijgen op scholing, werk en zinvolle vrijetijdsbesteding, dat het gezin weer een plek wordt die veiligheid en geborgenheid biedt en dat overlast en criminaliteit afnemen.

De VIG-aanpak kenmerkt zich door:

- een proactieve en vroegtijdige inzet
- praktische hulp op verschillende leefgebieden
- systeemgerichtheid (hulp richt zich niet alleen op het kind maar op het hele gezin)
- accent op het aanbrengen van structuur in het gezin
- een regisserende rol ten aanzien van andere hulpverleners die betrokken zijn bij het gezin.

VIG wordt niet ingezet als :

- het reguliere hulpverleningsaanbod volstaat
- sprake is van ernstige psychische of psychiatrische gedragsstoornissen van kinderen
- een (van de) ouder(s) verslaafd zijn aan drugs
- sprake is van een eenmalig delict als onderdeel van opgroeidrag.

De VIG-gezinnen zijn dusdanig problematisch dat het gezin na de VIG-aanpak (opnieuw) wordt overgedragen aan de reguliere hulpverlening. Het betreft gezinnen die altijd een of andere vorm van begeleiding nodig zullen blijven houden. VIG gaat in eerste instantie uit van vrijwilligheid. In ernstige gevallen kan, bij onvoldoende medewerking, gebruik worden gemaakt van "dwang en drang" maatregelen:

- VIG kan worden opgelegd als zorgtraject vanuit de Wet Werk en Bijstand, als de problematische gezinssituatie toeleiding naar en/of scholing voor de arbeidsmarkt frustreert

- gezinscoaching kan tevens worden opgelegd als bijzondere voorwaarde binnen een justitieel kader. Hierover zijn afspraken gemaakt met SZW, Raad voor de Kinderbescherming, BJZ en OM.

Wat zetten we in?

- Reguliere hulpverlening
- We ontwikkelen een methodiek voor het uitvoeren van huisbezoeken in de krachtwijken en gaan daarmee aan de slag

Vitale coalitie multiprobleemgezinnen

- Radar, uitvoering van de aanpak in 60 multiprobleemgezinnen
- Hulpverleners, leveren, op verzoek van de gezinscoach, een toegesneden aanbod op leden van het gezin
- Politie, levert gezinnen aan voor wie VIG een oplossing zou kunnen zijn
- Staedion, idem; maakt ook onderdeel uit van het afsprakenpakket met bedoelde gezinnen
- Vertrouwenspersonen, leggen contacten met de gezinnen en leveren een bijdrage aan het introduceren van het hulpaanbod

Waar staan we over 4 jaar?

- 60 multiprobleemgezinnen hebben met succes een traject doorlopen
- overlast is afgenomen

Waar staan we over 10 jaar?

- Methodiek aanpak probleemgezinnen is ingevoerd in Transvaal
- Hulpverleners zijn goed toegerust om multiprobleemgezinnen aan te pakken

4.4.5. Jeugd

4.4.5.1. Centra voor jeugd en gezin (CJG)

Doelstelling van het CJG is het optimaliseren van de zorg en ondersteuning voor ouders en kinderen op het gebied van opvoeden en opgroeien. Dit wordt gerealiseerd door een betere afstemming en het fysiek samenbrengen van de vele organisaties die werken aan de uitvoering van opvoedingsondersteuning. De Haagse ambitie is om eind 2010 in elk stadsdeel een Centrum voor jeugd en gezin (CJG) operationeel te hebben. Per stadsdeel gaat het om zo centraal mogelijk gelegen locaties van waaruit de verschillende wijken worden bediend.

Gezien de omvang van de doelgroep en de complexiteit van de problematiek lijkt één CJG voor het hele stadsdeel Centrum, waarin 3 van de 4 Haagse krachtwijken liggen, aan de krappe kant. We streven ernaar om zowel in de Schilderswijk als in Transvaal een CJG te realiseren.

Een belangrijke CJG-taak is de sluitende aanpak van risicojongeren. In het Actieprogramma Jeugd dat de Haagse gemeenteraad heeft vastgesteld als agenda voor het jeugdbeleid van de komende jaren, wordt

een sluitende aanpak centraal gesteld. Deze aanpak valt uiteen in drietal elementen:

- Gegevensuitwisseling: Haags risico signalerings-systeem
- Aanstellen van jeugdregisseurs per stadsdeel
- Eenduidige casusoverleggen 0-23

Het Haags Risicosignaleringsstelsel (HRS: stedelijk invoering vanaf maart 2008) maakt het mogelijk voor alle organisaties die jongerenproblematiek signaleren om per casus te zien welke andere organisaties dezelfde jongere in behandeling hebben. Het stelsel is zodanig ingericht dat automatisch de casusverantwoordelijke wordt aangewezen. Deze hulpverlener is verantwoordelijk voor het opstellen van het hulpverleningsplan en de afstemming met de andere betrokken instanties. Het HRS vormt een krachtig hulpmiddel bij de sluitende aanpak, maar vormt nog geen garantie voor een sluitende aanpak waarbij geen jongere buiten boord valt. Om dit te bereiken wordt voorgesteld om per stadsdeel een jeugdregisseur aan te stellen die erop toeziet dat instanties hun verantwoordelijkheden nakomen en die kan interveniëren in gevallen waar acties stagneren of hulp niet van de grond komt. De jeugdregisseur opereert vanuit het centrum voor jeugd en gezin en functioneert als meldpunt voor 'escalatie-gevallen'. De jeugdregisseur heeft de mogelijk-

heid casussen die bij hem gemeld zijn, af te stemmen in een CJG-casusoverleg 0 – 23. Dit multidisciplinaire casusoverleg komt één keer per maand bijeen. De jeugdregisseur organiseert dit overleg en zit het voor. Beoordeling van de casus en toeleiding of interventie vindt hierin plaats. Om hulp aan jongeren snel te organiseren, onderhoudt de jeugdregisseur, ook buiten dit overleg om, korte lijnen met ketenpartners.

Elk CJG (elk stadsdeel) krijgt een CJG-casusoverleg. Het vervangt andere netwerken jeugdhulpverlening in de betreffende stadsdelen. Als dit overleg eenmaal staat, wordt bij de verdere ontwikkeling ervan, bekeken hoe dit overleg zo kan worden ingericht dat ook toeleiding en zorg voor specifieke aandachtsgroepen (jonge moeders, zwerfjongeren, Marokkaanse en Arubaanse jongeren etc.) snel en goed geregeld is.

De jeugdregisseur besluit over de inzet van gezinscoaches vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin en de zogenaamde VIG-coaches (zie hiervoor paragraaf 4.4.4.3. van dit actieplan). Deze functionarissen – de handen en voeten van de jeugdregisseur – worden ingezet in die situaties en gezinnen waar een tijdelijke extra en stevige inzet benodigd is om de situatie vlot te trekken. Waar nodig en wenselijk wordt gebruik gemaakt van vertrouwenspersonen uit de doelgroep om het gezin ontvankelijk te maken voor hulpverlening.

Het is de ambitie om deze aanpak de komende periode voor heel Den Haag te implementeren en verder uit te werken. De prioriteit ligt in eerste instantie bij de krachtwijken. Voorstel is daarom nog in 2007 te starten met pilots in Centrum en Escamp. Om te zorgen dat jongeren van 's ochtends vroeg tot 's avonds ondersteuning krijgen in de opvoeding en bij het opgroeien past de samenwerking tussen de Centra voor Jeugd en Gezin en de Brede Buurt scholen.

4.4.5.2. *Kwaliteitsverbetering van het jongerenwerk*

Met het jongerenwerk willen wij inzetten op het vergroten van de maatschappelijke kansen van jongeren met achterstanden en terugdringen van de uitval van jongeren op verschillende terreinen.

Aandachtspunten hierbij zijn:

Gebruik jongerenwerk niet als symptoombestrijding

Jongerenwerk is niet het middel tegen alle kwalen. Hinder en overlast van jongeren komen ergens vandaan. De oorzaken van dat gedrag zullen moeten worden opgespoord en aangepakt. Jongerenwerk kan bijdragen aan de oplossing, maar zal zelden of nooit de hele oplossing zijn.

Zet jongerenwerk in waar ouders achterblijven

Ouders uit migrantengroepen nemen vaak een wankelende positie in de Nederlandse samenleving in. Dat kan ertoe leiden dat zij niet de basis voor de ondersteuning van hun kinderen kunnen bieden die nodig is. Jongerenwerk kan de rol van ouders niet overnemen. Wel kunnen jongerenwerkers steun geven: een luisterend oor, begeleiding in probleemgevallen, vorming en het faciliteren van en stimuleren naar vrijetijdsactiviteiten. Dat vraagt om maatwerk en om een meer gedifferentieerde inzet van jongerenwerkers. Handhaving van de band van de jongere met zijn gezin en sociale groep zal vaak een belangrijke voorwaarde zijn om verder te kunnen komen. Gezien de grote invloed die sleutelfiguren uit de familie of de groep vaak hebben op de ontvankelijkheid van de jongere zelf en/of zijn ouders om hulp te accepteren kan het verstandig zijn vertrouwenspersonen in te zetten om de jongerenwerker een goede introductie te geven en eventuele weerstanden te overwinnen.

Zorg voor een actief en omgevingsgericht jongerenwerk

Jongerenwerk zou meer 'naar buiten' en op samenwerking gericht kunnen zijn. Van het jongerenwerk wordt een actieve opstelling en vernieuwing van

werkwijzen verwacht. De methodiek van outreachend jongerenwerk dient versterkt te worden en in samenhang gebracht te worden met het agogisch werk. Het jongerenwerk dient goed op de hoogte te zijn van de sociale kaart en daarbinnen een actieve speler te zijn. Dit betekent het (verder) ontwikkelen van afstemming en samenwerking met verschillende partners.

Wat zetten wij in?

In Transvaal wordt de wijze van inzet van het jongerenwerk nader bezien. Prioriteit hierbij ligt met name bij outreachend werk.

Vitale coalitie jeugd

Gemeente, CJG en jongerenwerk.

Waar staan we over 4 jaar?

- sluitende aanpak van risicjongeren is gerealiseerd
- jongerenproblematiek is beheersbaar: aantal overlastgevendende en criminele jeugdgroepen zijn gehalveerd ten opzichte van 2007
- klachten over jongerenoverlast zijn met 50 procent afgenomen ten opzichte van 2007
- jongeren zijn tevreden over het aanbod vanuit het jongerenwerk

Waar staan we over 10 jaar?

- Er zijn in Transvaal geen overlastgevendende of criminele jeugdgroepen meer
- Alle jongeren die fysiek en psychisch daartoe in staat zijn gaan naar school, zijn aan het werk of doen vrijwilligerswerk
- Ouders zijn ontvankelijk voor het hulpverleningsaanbod.

4.4.6. Burgerparticipatie

De mensen in de krachtwijken zijn betrokken bij hun omgeving. Ze weten wat ze willen en vooral ook wat ze niet willen. Langs die lijn willen we proberen om via de krachtwijkenaanpak een paar nieuwe impulsen te geven aan burgerbetrokkenheid. Niet in plaats van alles wat er al is, maar er bovenop. Er is nader overleg met maatschappelijke partners, maar vooral ook met burgers zelf nodig om uit de onderstaande mogelijkheden een of meer varianten uit te kiezen die passen bij de ambities en het karakter van de wijk. Deze mogelijkheden moeten dan ook worden gezien als een "menulijst". Afhankelijk van de gebleken belangstelling worden deze varianten in een sneller of langzamer tempo uitgewerkt en in uitvoering genomen. Mogelijke maatregelen voor burgerschap zijn:

(1) Bevorderen van kleine initiatieven

Initiatieven lopen vaak weg, omdat het te lang duurt voordat mensen aan de slag kunnen. Zo zouden een directeur van een school, de jongerenwerker, de opbouwwerker en de stadsdeeldirecteur kleinschalige initiatieven van burgers mogelijk kunnen maken zonder dat daarvoor eerst een aanvraag moet worden ingediend en op een beschikking moet worden gewacht. Manieren om dit, onder voorwaarde van een aantal spelregels, mogelijk te maken moeten worden onderzocht.

(2) De ene dienst is de andere waard!

In Amerika is een systeem ontwikkeld waarin mensen die hulp ontvangen van een instelling, bijvoorbeeld schuldsanering of een juridisch advies, worden uitgedaagd om een tegenprestatie te leveren. De tegenprestatie is niet verplicht. En zij is zeker geen voorwaarde voor de hulpverlening. Maar zij is ook niet vrijblijvend. Als mensen besluiten om de tegenprestatie te leveren wordt dat vastgelegd in een contract. Als de prestatie geleverd is kan de instelling voor wie dat is gedaan besluiten om daarvoor een kleine beloning beschikbaar te stellen. De beloning kan vorm krijgen via het social airmiles system dat we onder het volgende punt bespreken.

(3) Een beloningssysteem voor vrijwillige inzet

Belangrijke rode draad door de actieplannen voor de krachtwijken is gedragsbeïnvloeding. Zodat burgers meer maatschappelijke initiatieven ontwikkelen, meer betrokkenheid laten zien bij elkaar, actief worden op scholen en bij vrijwilligersorganisaties, helpen om de wijk schoon te houden enzovoorts. Het gaat steeds om zaken die gewenst maar niet afdwingbaar zijn. Ofwel: om gedragingen waartoe we burgers niet kunnen verplichten, maar waartoe we hen moeten verleiden. Verwachting is dat een kleine beloning kan helpen om mensen over de streep te trekken. Verschillende partijen in de stad (zoals de dienst Stadsbeheer, de corporaties, scholen, welzijnsinstellingen en sportverenigingen) kunnen in ruil voor een bepaalde prestatie aan mensen die onverplicht die prestatie hebben geleverd een beloning geven in de vorm van stapelbare "airmiles" die kunnen worden verzilverd bij het systeem aangesloten winkeliers of andere partijen. Met ADO Den Haag is bijvoorbeeld gesproken over de mogelijkheid om te sparen voor een voetbalclinic. Ook wordt gedacht aan verzilvering bij bioscopen of attracties die gewild zijn bij jongeren (b.v. klimwand).

(4) Uitbreiding en activerende inzet van middelen voor initiatieven van burgers

Onze gemeente heeft al flink wat budgetten voor initiatieven uit de stad. Voor het aanboren van nieuwe (groepen) burgers die zich voor de stad en de wijk willen inzetten, kunnen we professionals de wijk insturen om bij groepen die tot nu toe weinig gebruik maken van de bestaande financieringsmogelijkheden initiatieven "los te kloppen". Het geld is bedoeld voor

initiatieven waarbij burgers zelf een actieve rol spelen en waarbij het “algemeen belang” in beeld is. We richten ons daarbij in eerste instantie op de volgende groepen:

- Turkse Hagenaars: een grote groep in de wijk, die maatschappelijk ook erg actief zijn in de eigen kring, maar relatief weinig deelnemen aan wijkbrede processen. Van belang is meer inzicht te krijgen in wat deze groep wil en wat hen beweegt.
- Vrouwen uit migrantengroepen (in aansluiting op Pavem-doelstellingen)
- mensen die recent hun inburgeringsprogramma hebben afgerond (en nu dus “vastgehouden” moeten worden voor de maatschappij).

(5) Wijkaandelen

Het concept wijkaandelen spreekt ons erg aan. Dat past immers precies in het gevoel van mede-eigenaarschap dat wij in ons beleid burgerschap willen bevorderen. In de krachtwijken kan met varianten van het volgende model. Iedere bewoner vanaf 14 jaar krijgt een wijkaandeel, met een nominale waarde. Dat wijkaandeel geeft hem stemrecht op de “algemene wijkvergadering”. De algemene wijkvergadering beslist over onder meer:

- *Herinrichting van de openbare ruimte.* De gemeente legt aan de wijkvergadering tenminste drie alternatieven voor die passen binnen de inhoudelijke en financiële randvoorwaarden. De wijkvergadering stelt vast welk model het gaat worden.
- *Invulling van het beleid ‘samen spelen’.* O.a. plaatsing speeltoestellen (welke en waar), voetbalvelden enz.
- *Invulling eigen leefbaarheidsbudget.* De wijkvergadering krijgt de beschikking over een eigen ‘bewonersbudget’ waarvoor de bewoners zelf prioriteiten kunnen bepalen. Randvoorwaarde is dat de bestedingen niet in strijd mogen zijn met gemeentelijk beleid. Uit dit budget kunnen bijvoorbeeld extra ‘regie de buurt’ activiteiten worden bekostigd. Bewoners(groepen) kunnen voorstellen indienen voor de besteding van deze middelen, die vervolgens door de wijkvergadering in volgorde van prioriteit worden geplaatst.

De aandelen krijgen een nominale waarde. Aan de hand van de voortgang van de krachtwijkenaanpak kan deze waarde stijgen of dalen. Zij stijgt als uit de krachtwijkenmonitor blijkt dat de wijk dichterbij het stedelijk gemiddelde komt en daalt als ze daar verder van af drijft. Eventueel ‘dividend’ wordt jaarlijks door de gemeente verzilverd in de vorm van een toevoeging aan het door de wijkvergadering zelf te besteden leefbaarheidsbudget. Burgers hebben immers ook aan het succes van de aanpak bijgedragen. Door het leggen van deze verbinding wordt het gevoel van eigenaarschap versterkt.

(6) Bewoners leren van bewoners

Het stedelijk netwerk voor bewonersinitiatieven in de sfeer van veiligheid en het in Den Haag gevestigde internationale bewonersnetwerk Residents for Regene-

ration (R4R) zijn goede voorbeelden van organisaties waarin op een onorthodoxe manier aan de empowerment van bewoners wordt gewerkt. We gaan er van uit dat R4R, waarvan het secretariaat in Transvaal is gevestigd, een structurele plek krijgt binnen het Europese beleid gericht op het stimuleren van burgerschap. Inhoudelijk is het daar nu al rijp voor, maar de druk op het Europese budget voor burgerschap is zo groot dat het nog wel enige tijd zal kosten om daar een voet tussen de deur te krijgen. Bezien moet worden hoe dit ondersteund kan worden.

Wat leveren initiatieven van bewonersparticipatie op?

- Meer mensen maken kennis met vrijwilligerswerk
- Instellingen komen in contact met potentiële vrijwilligers
- Mensen leren hun eigen talenten ontwikkelen
- Met initiatieven kunnen mensen sneller aan de slag
- Organisaties kunnen makkelijker aan ‘extra handjes’ komen
- Burgers worden geprikkeld om extra inspanning te leveren voor een maatschappelijk doel
- Organisaties kunnen makkelijker aan ‘extra handjes’ komen
- Vrijwilligerswerk doen wordt ‘gewoner’, ook en juist bij groepen die van huis uit geen traditie van vrijwilligerswerk hebben
- We laten als samenleving zien dat we vrijwillige inzet waarderen

Wat zetten we in?

Fonds Burgerschap

Vitale coalitie Bewonersparticipatie/Burgerschap

Gemeente, corporaties, fondsen (o.a. Fonds 1818), bewoners, organisaties van bewoners, bewonersondersteuning en Stichting R4R.

Waar staan we over 4 jaar?

- Het aantal initiatieven van burgers uit verschillende bevolkingsgroepen is aanmerkelijk gestegen (minstens 50 procent ten opzichte van 2007).
- Er is een samenhangend maatregelenpakket gerealiseerd, gebruik makend van bovenstaande maatregelen.

Waar staan we over 10 jaar?

- Aantal initiatieven van burgers verdubbeld ten opzichte van 2011.
- Er is een samenhangend maatregelenpakket gerealiseerd, gebruik makend van bovenstaande maatregelen.

4.5. VEILIGHEID

Problemen top 4:

1. De geregistreerde criminaliteit in Transvaal ligt fors boven het stedelijk gemiddelde.
2. Transvalers voelen zich minder veilig in hun eigen wijk dan het Haags gemiddelde.
3. Jongerenoverlast
4. Bewoners voelen zich te weinig betrokken bij de veiligheidsaanpak

Waar liggen de kansen?

De afgelopen jaren zijn de Transvalers zich steeds minder onveilig gaan voelen. Desondanks is het aandeel Transvalers dat zich in zijn eigen wijk niet veilig voelt met 42 % nog steeds fors boven het stedelijk gemiddelde van 25 %. Het aantal delicten vertoont hetzelfde patroon: aan de ene kant een gestage daling, maar aan de andere kant nog steeds fors boven het stedelijk gemiddelde. De meest voorkomende delicten in Transvaal zijn inbraak uit woningen en auto's, straatroof, (huiselijk) geweld, bedreigingen en berovingen. Dank zij extra inzet nemen deze delicten stuk voor stuk af, met uitzondering van huiselijk geweld waar juist sprake is van een stijging. Op verschillende plekken in de wijk is sprake van jongeren- en drugs-overlast. Gemeente, politie, corporaties en andere strategische partners en bewoners zetten zich in om Transvaal veiliger te maken en te houden. Omwille van het woon- en leefklimaat van de Transvalers, maar ook met het oog op de aantrekkelijkheid van de wijk voor midden en hoge inkomens en voor bedrijven. Om de ingezette koers meer kracht te kunnen geven, is nodig dat meer capaciteit kan worden ingezet, dat in gang gezette aanpakken kunnen worden geïntensiverd en versneld en dat wijkbewoners nog nadrukkelijker bij de aanpak worden betrokken en daarin ook zelf een actieve rol gaan vervullen.

De antwoorden

5.5.1. Meer wijkagenten inzetten

Door zijn bevolkingssamenstelling, bevolkingsdichtheid en type woningen heeft Transvaal bovengemiddeld te maken met spanningen op straat en in huis. Specifieke problemen zoals spanningen tussen bevolkingsgroepen, eerwraak, mogelijke radicalisering van jongeren en groepen die afgedreven zijn van de samenleving vragen om een daarop aangepaste werkwijze. Dat betekent een extra werkbelasting voor de politie en een extra behoefte aan vorming en opleiding. Wijkagenten zijn een onmisbare schakel naar de wijkbewoners. Strategische inzet van wijkagenten met een breed en fijn vertakt netwerk zorgt ervoor dat problemen sneller in zicht komen en eerder en beter kunnen worden aangepakt, en vaak zelfs voorkomen. Goed opererende wijkagenten kunnen voorkomen

dat zwaarder geschat moet worden ingezet en leveren ook een onmisbare bijdrage aan het opbouwen van werkbare (vertrouwens)relaties met de diverse geledingen van de wijkbevolking. De vier wijkagenten die nu al in de wijk opereren vervullen daar een zeer waardevolle functie. Uitbreiding met nog eens twee wijkagenten is nodig om voldoende aandacht te kunnen schenken aan de verschillende bevolkings- en jeugdgroepen en het hoofd te bieden aan de toenemende druk die zal ontstaan als gevolg van de herstructurering. Over deze uitbreiding wordt inmiddels al overleg gevoerd in de regionale driehoek. De grootschalige fysieke aanpak van Transvaal - tijdens de fase als actiegebied en de sloop - zorgt voor extra problemen op gebied van veiligheid. Vooral in de fase voor de daadwerkelijke sloop wordt een toename verwacht van dak- en thuislozen, alcoholisten en dealers.

5.5.2. Extra inzet op het veiliger maken van woningen en bedrijfsruimten

5.5.2.1. Politiekeurmerk Veilig Wonen

Het treffen van inbraakwerende voorzieningen aan wooncomplexen zodat deze voldoen aan de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen is een effectief middel om inbraak in woningen tegen te gaan. Op basis van politiecijfers en -analyses wijst de corporatie Staedion, de grootste woningeigenaar in de wijk, jaarlijks complexen aan waar deze voorzieningen worden aangebracht. Dat willen we versnellen door meer geld hiervoor vrij te maken. Onze inzet is om de komende jaren 3.000 woningen op het niveau van het Politiekeurmerk Veilig Wonen te brengen.

5.5.2.2. Keurmerk Veilig Ondernemen

In de Paul Krugerlaan worden samen met ondernemers, bewoners en andere partners voorzieningen getroffen ter verbetering van de veiligheid in deze grootste winkelstraat van de wijk, onder de vlag "Keurmerk Veilig Ondernemen". Veiligheid en veiligheidsbeleving blijken nauw samen te hangen met de onderhoudsstaat en uitstraling van de openbare ruimte, waarmee de dienst Stadsbeheer een belangrijke partner is in de projecten. Voorbeelden van de maatregelen die in dit kader zijn en worden getroffen zijn onder meer schoonmaak- en verlichtingsacties, het opknappen van straatmeubilair, wegen en groen in de openbare ruimte, voorlichting aan ondernemers over brandveiligheid en het voorkomen van winkeldiefstal, gerichte politieursurveillances en vooral goede afstemming en samenwerking tussen ondernemers, politie en gemeente en op de achtergrond HTM en de brandweer. Deze aanpak leidt tot zichtbare resultaten. Met KVO certificering van de Paul Krugerlaan is een eerste mijlpaal behaald. Bovendien wordt de samenwerking tussen politie, gemeente, winkeliers en bewoners versterkt door het samen optrekken in het kader van Veilig Ondernemen, wat zich terugbetaalt in andere situaties waarin deze partijen elkaar nodig hebben.

Ook hier is het nodig om de aanpak te kunnen intensi-

veren en versnellen. Knelpunt is vooral dat de partners niet genoeg tijd kunnen steken in de uitvoering van de acties waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Dat ligt niet aan onvoldoende gevoel van urgentie, maar aan gebrek aan middelen om menskracht vrij te maken om acties uit te voeren of extra inzet te plegen. Om het behaalde niveau in de Paul Krugerlaan te kunnen handhaven zal de extra inzet van de partners op peil gehouden moeten worden. Zeker als de wijk door de herstructurering op de schop gaat en omvangrijke verhuisbewegingen gaan plaatsvinden is het van groot belang om op het vinkentouw te blijven zitten. Daarnaast zijn er plannen om KVO-trajecten te gaan inzetten voor de bedrijventerreinen Uitenhagestraat (eind 2007/2008) en Fruitweg (2008). Het exacte startmoment zal worden bepaald als duidelijkheid bestaat over het tijdpad van de herstructurering.

5.5.3. Versterken van integrale aanpak van criminaliteit en overlast

5.5.3.1. Hotspotaanpak

De gebieden rond de Paul Krugerlaan en het Kaapseplein zijn vanwege drugs- en jongerenoverlast en verloedering van de openbare ruimte in 2003 aangegeven als hotspot. In 2005 is het gebied Joubertplantsoen e.o. hieraan toegevoegd. In de afgelopen jaren hebben gemeentelijke diensten en politie op deze hotspots samengewerkt om de veiligheid en leefbaarheid in deze gebieden te herstellen. Dit heeft onder andere geresulteerd in verhoogde politieursurveillance en specifieke inzet met betrekking tot jongeren. Daardoor is voorkomen dat de overlast zich verplaatst naar andere plekken in de wijk. De kwaliteit van de openbare ruimte is verbeterd door complete of gedeeltelijke herinrichting van pleinen. Ook is extra aandacht besteed aan "schoon en heel".

Handhaving van de bereikte resultaten vraagt om voortdurende aandacht. Niet in de laatste plaats omdat het gevoelige plekken betreft, die straks als de herstructurering op stoom komt nog eens extra onder druk komen te staan. De beperkte capaciteit van de samenwerkingspartners leidt ertoe dat moeilijke afwegingen moeten worden gemaakt: op peil houden van de situatie rondom de bestaande hotspots, dus inzet handhaven ook als de problemen zich lijken te hebben gestabiliseerd, of uitbreiding van de aanpak naar andere locaties, zoals het Wijkpark en het Anna Blamanplein, waar de situatie nu nog (iets) minder ernstig is maar zeker uit de hand zal lopen als niet tijdig en krachtig genoeg kan worden ingegrepen. Met meer middelen hoeven wij die keuze niet te maken en kunnen we allebei doen. Dat komt de veiligheid en de veiligheidsbeleving in de wijk zeer ten goede.

5.5.3.2. Aanpak drugsoverlast

De politie pakt de hennepcultuur aan en treedt op tegen dealers aan. Ook worden drugsverslaafden die overlast veroorzaken opgepakt. In november 2006 is een gebruikersruimte voor harddrugsverslaafden aan het Van der Vennepark geopend, waar drugsverslaafden

kunnen gebruiken. Hierdoor zijn gebruikers van de straat en nemen overlast en incidenten af. De voorgenomen vestiging van deze gebruikersruimte heeft in de wijk tot veel verzet geleid. Inmiddels is dit afgenomen. De voorziening heeft zijn waarde en nut bewezen. Dealers blijven de wijk bezoeken. De aanpak van de problematiek kost de gemeente en politie veel tijd en capaciteit.

5.5.3.3. Aanpak jongerenoverlast

Er zijn in Transvaal altijd veel jongeren op straat. Mensen voelen zich daardoor soms (terecht of ten onrechte) onveilig. Een deel van die jongeren veroorzaakt overlast of vertoont crimineel gedrag. Voor onze maatregelen om jongeren zinvol bezig te houden en te stimuleren dat zij zich ontwikkelen tot verantwoordelijke en zelfstandige burgers verwijzen wij hier naar het hoofdstuk Jongeren van dit actieplan. We beperken ons hier tot de hinderlijke, overlastgevendende en criminele jongerengroepen die in de wijk actief zijn. Ook in Transvaal zorgt een kleine groep jonge criminelen (veelplegers en doorstromers) voor veel overlast. Deze groep is verantwoordelijk voor een groot deel van de criminaliteit. De aanpak van veelplegers richt zich op jongeren van 18 jaar of ouder tegen wie meer dan 10 processen-verbaal zijn opgemaakt en die volharden in hun criminele gedrag. Veelplegers maken zich vooral schuldig aan autokraken, inbraken, winkeldiefstal, vernielingen, bedreiging en zakkenrollerij. De meeste veelplegers zijn verslaafd aan drugs. Doorstromers zijn jongeren van 12 tot en met 17 jaar die drie keer voor een misdrijf met de politie in aanraking zijn gekomen en minstens twee processen verbaal hebben waarvoor de rechter een straf heeft opgelegd. Doorstromers staan mogelijk aan het begin van een criminele carrière en kunnen zich tot veelpleger ontwikkelen. Aanpak van deze jongeren is van belang omdat bij deze leeftijdscategorie de kans reëel dat ze weer op het rechte pad kunnen komen.

De Haagse aanpak van veelplegers en doorstromers is persoonsgericht en gaat uit van het totale criminele verleden van de verdachte. Doelstellingen zijn aanzienlijke vermindering van de criminaliteit die door deze groepen wordt veroorzaakt, beperking van de kans op recidive en het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid in Transvaal.

Voortzetting van de succesvolle aanpak van veelplegers en doorstromers is van belang, waardoor jongeren die zich crimineel blijven gedragen worden opgepakt en jongeren die wel willen op een individueel traject worden geplaatst.

Belangrijk is dat de omgeving van de jongeren deze aanpak kent en draagt. Bewoners, vrijwilligersorganisaties en moskeeën worden actief bij de aanpak van de jongerenproblematiek betrokken en worden in staat gesteld om eigen activiteiten te ontwikkelen om jongeren aan de maatschappij te binden en een volwaardige plek in het sociale weefsel van de wijk te geven.

5.5.4. Burgerparticipatie bij veiligheidsprojecten bevorderen

Inzet van bewoners is onmisbaar om buurten veilig en leefbaar te maken en te houden. Gelukkig willen steeds meer bewoners die inspanning leveren. Vooral de laatste twee jaar is het aantal bewonersinitiatieven in de sfeer van leefbaarheid en veiligheid fors toegenomen. Deze initiatieven hebben elk hun eigen geschiedenis. Soms is voortgebouwd op aanpakken die elders in Nederland al succesvol zijn gebleken, zoals buurtvaders. Soms hebben Haagse bewoners zelf een geheel eigen vorm van veiligheidszorg ontwikkeld, zoals de nachtpreventies. In Transvaal kennen we een actieve groep Buurtvaders die meerdere dagen per week surveilleert in de wijk en een project Nachtpreventie dat eens per twee weken een nacht rondloopt. Beide projecten draaien in nauwe samenwerking met de politie. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de veiligheid van de wijk. Het project nachtpreventie Schilderswijk West en Transvaal is in 2001 bekroond met de Hein Roethofprijs.

Bewoners zijn dus wel bereid om zich in te zetten voor de veiligheid van hun wijk. Meedoen spreekt hen meer aan dan meedenken of meepraten. Bij overleggen zien we meestal dezelfde mensen, voornamelijk wat oudere Nederlandse mensen. Jongeren en migranten nemen maar zelden aan overleggen deel. Dat betekent overigens niet dat er geen informele contacten bestaan. We proberen op basis van die informele contacten en met inschakeling van vertrouwenspersonen uit de verschillende bevolkingsgroepen en van de religieuze organisaties in de wijk tot de vorming van een netwerk te komen van bewoners die op een regelmatige basis aan overleg over veiligheid in de wijk willen meedoen.

Voor het vormen en stabiliseren van dat netwerk trekken we twee jaar uit. Om dit van de grond te tillen is extra geld nodig, maar ook tijd en energie, in het bijzonder van de politie. Dat onderstreept de noodzaak van uitbreiding van het aantal wijkagenten, zoals genoemd onder punt 1.

Als het lukt een redelijk representatieve bewonersvertegenwoordiging met enige stabiliteit tot stand te brengen willen wij in 2009 de mogelijkheden bezien om een project community policing te starten. Een pilot hiervoor is recent gestart in het Zeeheldenkwartier. In deze pilot werken gemeente, politie en bewoners op basis van een gezamenlijke probleemanalyse samen aan het oplossen van gezamenlijk benoemde concrete veiligheidsproblemen in de wijk. De bewoners hebben daarbij invloed op de prioriteitstelling van de gemeente en op de inzet van de wijkagenten. De samenwerking houdt in dat partijen samen problemen identificeren, concrete doelen formuleren, strategieën ontwikkelen om die doelen te bereiken en verantwoording afleggen over de resultaten.

In een verder gaande variant die sinds kort in Den Haag loopt in de wijk Bezuidenhout-West praten bewoners niet alleen mee over de inzet van gemeente en politie maar leveren zij ook, als volwaardige samenwerkingspartner, zelf prestaties, bv. inspanningen om de relatie tussen ouderen en jongeren in de buurt te verbeteren. Rond 2011 willen we zo ver zijn dat deze werkwijze ook in Transvaal zinvol kan worden ingevoerd. Dat veronderstelt een bewonersvertegenwoordiging met voldoende gezag in de wijk, voldoende vertakkingen naar de diverse gemeenschappen en voldoende slagkracht om effectieve activiteiten te kunnen ontwikkelen die kunnen bijdragen aan 'het maken van het verschil' in een wijk die qua zwaarte en complexiteit van de problematiek van een andere klasse is dan de wijken waarin thans met deze werkwijze wordt geëxperimenteerd.

In de verschillende fases van dit proces wordt gebruik gemaakt van de kennis en ervaring die is opgedaan met andere projecten en initiatieven gericht op het betrekken van bewoners bij wijkveiligheid, onder meer via het Haagse stedelijk netwerk bewonersinitiatieven veiligheid en via het internationale, in Transvaal gevestigde bewonersnetwerk "Residents for regeneration" (R4R). Bij de pilots in Zeeheldenkwartier en Bezuidenhout-West wordt kennis en ervaring uitgewisseld met vergelijkbare projecten in Birmingham en Glasgow, waar met dezelfde problemen wordt geworsteld: empowerment van bewoners, multiculturalisering van bewonersgroepen en de ontwikkeling van structurele samenwerkingsrelaties tussen politie, gemeente en bewoners.

Wat zetten wij in?

Wij garanderen handhaving van onze huidige inzet in Transvaal gedurende de krachtwijkenperiode.

Vitale coalitie Veiligheid

Onze partners en wat zij doen:

Politie: aanpak criminaliteit, aanpak veelplegers en doorstromers, extra surveillances op en rond de hotspots en aandachtspleinen, deelnemen aan netwerken met/door/van alle geledingen in de wijk, aanpak drugs- en jongerenoverlast, adviseren bij PKVW en KVO

Corporaties: Inzet van huismeesters, nieuwe woningen worden opgeleverd conform de eisen voor het Politiekeurmerk Veilig Wonen, 2.000 bestaande woningen worden aangepast zodat ze gaan voldoen aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen, stimuleren en onderhouden contacten bewonerscommissies, waar nodig aanpassingen op binnenterreinen.

Bewoners: spannen zich samen met ons en de politie in om tot een betere en effectievere samenwerking te komen, waaraan meer (verschillende) bewoners deelnemen, vooral ook bewoners uit migrantengroepen en jongeren

Waar zijn we over 4 jaar?

- 3.000 woningen zijn beveiligd op niveau Politie-keurmerk Veilig Wonen.
- Bedrijventerreinen Uitenhagestraat en Fruitwerk zijn KVO gecertificeerd.
- Alle kwetsbare plekken in de wijk krijgen extra aandacht van politie en gemeente.
- De drugsoverlast is beheersbaar. De gebruikersruimte wordt breed geaccepteerd.
- Alle veelplegers en doorstromers zitten op een begeleidingstraject of in het justitiële circuit.
- Er is een stabiele multiculturele bewonersgroep geformeerd die samen met politie, gemeente en corporatie overlegt over de prioriteiten van de gemeente en de inzet van de wijkagenten (model Zeeheldenkwartier).
- Het verschil in veiligheidsbeleving in Transvaal ten opzichte van het stedelijk gemiddelde is afgenomen met 30 procent.

Waar zijn we over 10 jaar?

- De herstructurering is klaar. Woningen, winkels en bedrijven zijn beveiligd tot het niveau van Politie-keurmerk Veilig Wonen/KVO.
- Er zijn geen hotspots meer in de wijk.
- Jongerenproblematiek is beheersbaar en niet groter of complexer dan elders in de stad.
- Bewoners, vrijwilligersorganisaties en moskeeën zijn actieve en betrokken partners in de aanpak van problemen rond jongeren en wijkveiligheid.
- Bewoners, politie, gemeente en corporatie werken nauw samen aan instandhouding en verdere verbetering van de wijkveiligheid op basis van geformaliseerde afspraken (model Bezuidenhout West).
- De veiligheidsbeleving in Transvaal ligt rond het stedelijk gemiddelde.

4.6. Verbetering van werkprocessen*Problemen top 4:*

1. Bewoners beleven “de gemeente” als iets dat ver van hen af staat.
2. Bewoners en ondernemers hebben behoefte aan begrijpelijke informatie vanuit de gemeente “dicht bij huis”.
3. Procedures zijn onvoldoende transparant en duren soms erg lang.
4. Transvaal kent een grote “organisatiedichtheid”. De stadsdeelorganisatie, de projectorganisatie die de herstructurering uitvoert en de Doelstelling Twee-organisatie houden zich allemaal met de wijk bezig en deels ook nog met dezelfde onderwerpen.

Waar liggen de kansen?

- We moeten toe naar kortere beslislijnen en betere communicatie met burgers en ondernemers.

Op korte termijn wordt de uitvoeringsorganisatie voor de realisatie van de wijkplannen opgezet. Deze

uitvoeringsorganisatie krijgt de opdracht om de vastgestelde plannen samen met partijen in de wijk waaronder de corporaties uit te voeren. De ambtelijke en bestuurlijke top is nadrukkelijk betrokken bij deze uitvoeringsorganisatie en kent hoge urgentie toe aan de krachtwijken. Het doel hiervan is om de lijnen te verkorten en om het nemen van beslissingen te versnellen.

4.7. Tenslotte

We zijn ons er zeer van bewust dat dit een bijzonder ambitieus plan is. Maar dat was ook de vraagstelling: maak een plan dat het verschil kan maken. Dat stelt niet alleen hoge eisen aan de makers van het plan, maar ook aan degenen die het moeten beoordelen. Hoge ambities roepen ook hoge verwachtingen op. De inspiratie en de positieve geest van samen de schouder eronder die door het idee van de Krachtwijken-aanpak is ontstaan zal ook de ruimte moeten krijgen. Een koers die onvoldoende kracht krijgt doordat er te weinig geld is, knopen die niet worden doorgehakt, belemmerende regelgeving die niet wordt weggenomen: het zijn stuk voor stuk wezenlijke bedreigingen voor het proces dat we nu met onze partners en de bewoners van Transvaal hebben ingezet. Wat echt het verschil moet gaan maken zijn samenwerking, vertrouwen (in de eigen kracht en in die van de partners), enthousiasme en doorzettingsmacht. We kunnen het verschil nu maken. Laten we die kans liggen dan zetten we de deur wagenwijd open voor de vele cynici die toch al vonden dat het met de krachtwijken niets is, niets was en ook nooit iets zal worden. Het mag niet gebeuren dat die cynici een reden krijgen om te kunnen zeggen: zie je wel, het wordt weer niks. Deze keer moet het anders worden, maar dat betekent dat we er samen voluit voor moeten gaan. Dat we moeten accepteren dat we tenminste bij een aantal ambities het diepe inspringen en uitdagingen moeten aangaan waarbij weinig zekerheden vooraf gegeven kunnen worden. Dat we niet met de vinger naar elkaar gaan wijzen zodra het fout dreigt te gaan, maar samen verantwoordelijk willen zijn en blijven voor het hele traject, van begin tot eind. Wij tekenen daarvoor. Wij rekenen erop dat dat ook geldt voor alle andere betrokkenen. Samen maken wij een prachtwijk!

Colofon:

Uitgave
Gemeente Den Haag
Postbus 12600
2500DJ Den Haag

September 2007

Tekst
Wijkteam Transvaal

Fotografie
Gemeente Den Haag/Dienst Stedelijke Ontwikkeling
Peter van Oosterhout

Vormgeving
Dienst Stedelijke Ontwikkeling/Visualisering

Productie
Facilitaire Dienst/Multimedia

Oplage
300

